

מיפוי ואפיון המשתתפים בקורסי קרן שלם בשנים תשע"ד-תשע"ו

מוגש על ידי מכלול
יחידת הערכה ומחקר
קרן שלם

חוקרת ראשית: ד"ר עדי לוי-ורד
עוזרת מחקר: גב' מיה סבג

שותפי ההערכה:

- תמנע גבאי מרקוביץ, מנהלת תחום פיתוח כוח אדם והסברה, קרן שלם.
- שרון גנות, מנהלת ידע ושותפויות, קרן שלם.

יוני 2017

קרן שלם/2017/203

תוכן עניינים

3	הקדמה
3	תיאור כללי של הנתונים שיוצגו בדו"ח
4	1. פילוח מגדרי של משתתפי הקורסים
5	2. פילוח לפי קורסים ייעודיים למגזרים ספציפיים
7	3. פילוח סוגי המסגרות השולחות לקורסי הכשרה
8	4. מיקום גיאוגרפי של המסגרות השולחות אנשי צוות לקורסי הכשרה
13	5. פילוח לפי סוגי קורסים (תוך/חוץ מסגרתיים)
14	6. מידת ההתאמה בין סוג אוכלוסייה המיועדת לקורס לבין האוכלוסייה שהשתתפה בפועל
22	7. פילוח כמות קורסים וכמות משתלמים שהוכשרו על ידי כל גוף מכשיר בכל שנה
24	8. מיפוי הארגונים השולחים משתלמים לקורסים
27	9. פילוח מאפייני גיל של משתתפי קורסים
28	10. מיפוי מאפייני השכלה של משתתפי הקורסים
29	11. מיפוי מאפייני ותק של משתתפי הקורסים
30	12. מיפוי מאפייני קרבה אישית של משתתפי הקורסים לאדם עם משה
32	סיכום ומסקנות מרכזיות
33	נספחים
34	נספח 1: מאפייני רקע של המשתלמים בחלוקה לשנים
37	נספח 2: מיפוי מאפייני הקורסים לפי שנים
49	נספח 3: רשימת קורסי ההכשרה שקיימה קרן שלם בשנת תשע"ד אשר נכללו במיפוי
51	נספח 4: רשימת קורסי ההכשרה שקיימה קרן שלם בשנת תשע"ה אשר נכללו במיפוי
53	נספח 5: רשימת קורסי ההכשרה שקיימה קרן שלם בשנת תשע"ו אשר נכללו במיפוי

הקדמה

קרן שלם בשיתוף משרד הרווחה והרשויות המקומיות, משקיעה משאבים רבים בהכשרת העובדים במסגרות לאנשים עם מוגבלות שכלית בקהילה, בדגש על הכשרתם של עובדים בטיפול ישיר. חזונה של קרן שלם בתחום הפיתוח המקצועי מדגיש כי "לאיכות חיים מיטבית נדרשים אנשי צוות ומטפלים מיומנים ומוכשרים, תרתי משמע. סיוע הקרן ועשייתה בתחום הפיתוח המקצועי מאפשרים השלמה למענה כולל לחיים טובים ומלאים יותר לאדם עם מש"ה והסובבים אותו."

לראשונה, החליטה הקרן למפות ולבחן את משתתפי הקורסים וההשתלמויות מהיבטים שונים ומגוונים, וזאת על מנת לוודא כי הקרן אכן מממשת את חזונה בתחום זה. הדו"ח הנ"ל מציג תמונה רחבה המשקפת את המגוון האנושי, התרבותי והפיזור הגיאוגרפי בהם נוגעת הקרן באמצעות תחום הפיתוח המקצועי.

הארגונים המפעילים, המפקחים ומחלקות הרווחה יכולים להיעזר בנתוני הדו"ח על מנת לבחון את מידת שימושם במשאב זה שמציעה הקרן, ומוזמנים להמשיך להגיש לקרן פניות ממוקדות צרכים בתחום זה. פילוח הנתונים המוצגים בדו"ח יהווה בוודאי כלי מסייע לוועדת פיתוח כ"א בתכנון עתידי של תחום הפיתוח המקצועי.

נבקש לנצל הזדמנות זו ולהודות:

למפקחים המחוזיים והארציים באגף מש"ה במשרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, לנציגי המחלקות לשירותים חברתיים ברשויות המקומיות, ולגורמים המכשירים על שותפות מקצועית ארוכת שנים ואמיתית!

אנו בקרן שלם, מבטיחים להמשיך ולהשקיע בטיפולם ופיתוחם של הצוותים העובדים.

תיאור כללי של הנתונים שיוצגו בדו"ח

בדו"ח זה יוצג ניתוח ומיפוי מאפיינים של 1,411 משתלמים שהשתתפו ב- 76 קורסי הכשרה של קרן שלם בשנים 2014-2016 (525 השתתפו בשנת תשע"ד, 619 השתתפו בשנת תשע"ה ו- 267 השתתפו בשנת תשע"ו). הניתוחים מתייחסים ל- 30 קורסים שהתקיימו בשנת 2014, 33 קורסים בשנת 2015 ו-13 קורסים בלבד משנת 2016 המהווים כ-46% מהקורסים שקרן שלם מימנה באותה השנה (זוהי כמות הקורסים שהסתיימו נכון לנקודת הזמן בה הוחלט לבצע את המיפוי הנוכחי). לנוכח ההתייחסות למחצית מהקורסים שהועברו בשנת תשע"ו, יוצגו בדו"ח הממצאים עבור כלל המדגם שנלקח, ובנספחים תוצג הפרדה לפי שנים (יש לפרש את ממצאים הנפרדים לפי שנים תוך הסתייגות הנוגעת לכך שבתשע"ו נדגמו רק כמחצית מהקורסים, רשימות הקורסים המלאות שמופו מופיעות בנספחים 3-5).

המיפוי יתמקד בשני היבטים:

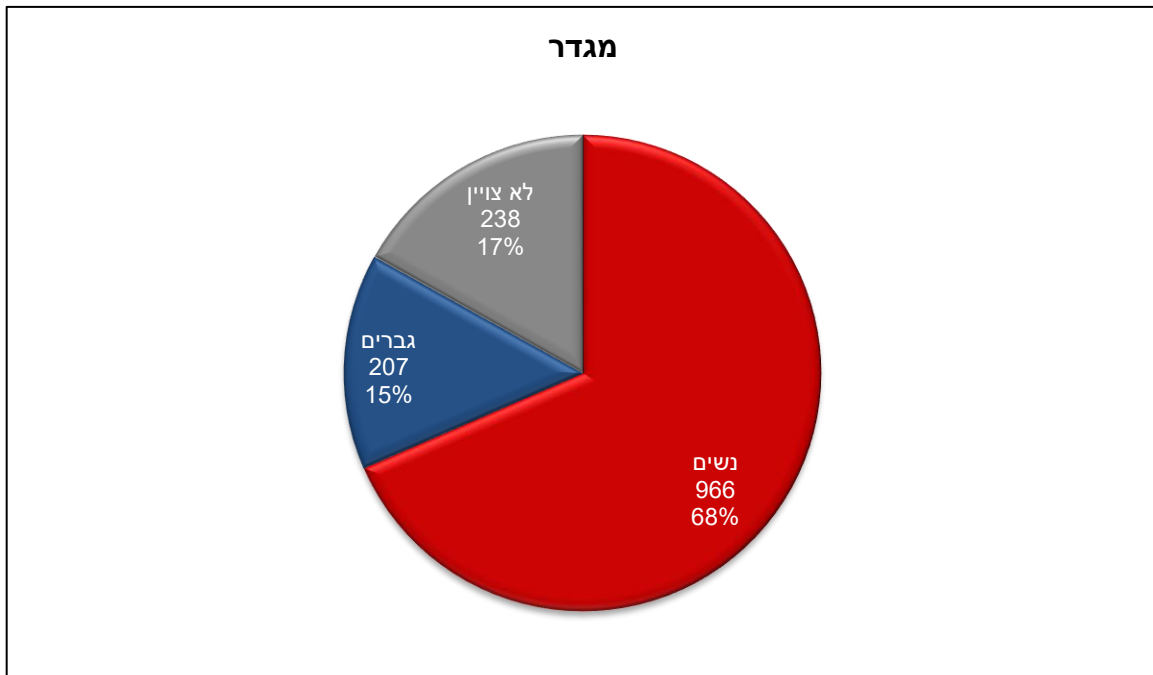
- א. אפיון המשתתפים – הכולל מאפיינים דמוגרפיים כגון מגדר, מגזר ומקום עבודה בארץ, נתונים תעסוקתיים (תפקיד וסוג מסגרת בה עובדים)
- ב. אפיון הקורסים – הכולל מאפיינים כגון סוג הקורסים, בעלי התפקידים עבורם יועדו הקורסים, רוחב הפריסה שלהם והגופים המכשירים שהעבירו אותם.

1. פילוח מגדרי של משתתפי הקורסים

מתוך 1411 המשתתפים: 68% נשים (966), 15% גברים (207), 17% לא דיווחו את המגדר (238).

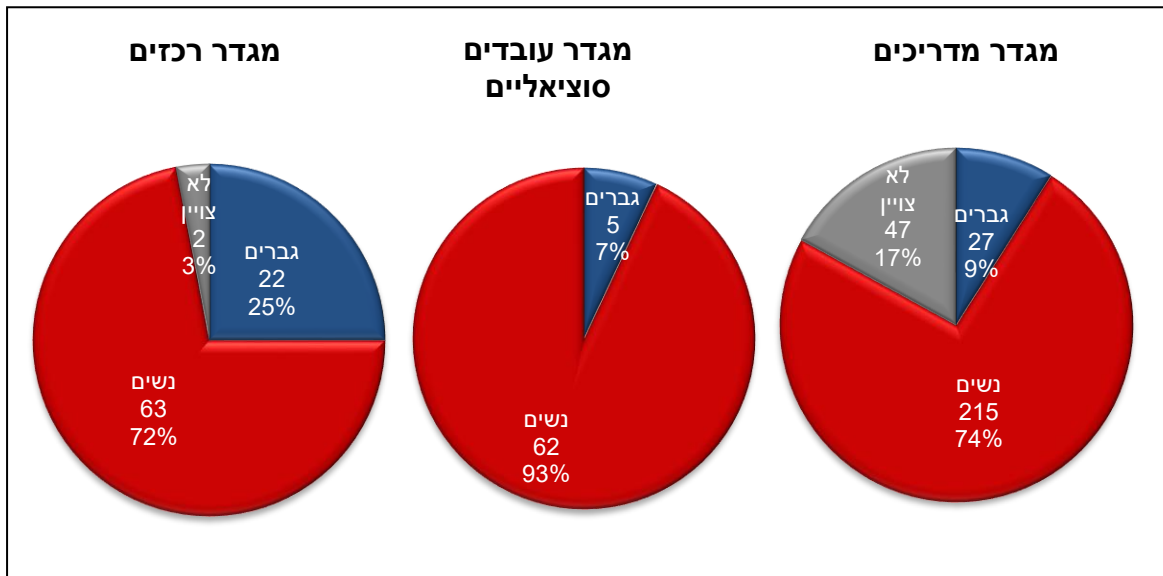
התפלגות המגדר מוצגת בתרשים 1.א. (התפלגות זו בחלוקה לשנים מוצגת בנספח 1 תרשים א').

תרשים 1.א.: מיפוי מגדרי של משתלמי הקורסים

בעבר בוצע מיפוי של מאפייני המגדר של בעלי תפקידים שונים אשר השתתפו בקורסי קרן שלם בשנת תשע"ה וענו על שאלוני המשלב בסיום הקורסים. מיפוי זה מופיע בתרשים 1.ב. ניתן לראות כי בקרב המדריכים השתתפו 74% נשים לעומת 9% גברים בלבד (17% לא השיבו), בקרב העובדים הסוציאליים 93% נשים לעומת 7% גברים בלבד, ואילו בקרב המנהלים רבע הינם גברים ו-72% נשים (2% לא השיבו).

תרשים 1.ב.: מיפוי אחוזי נשים וגברים שמילאו משוברים בקורסי קרן שלם בשנת תשע"ה לפי תפקידים

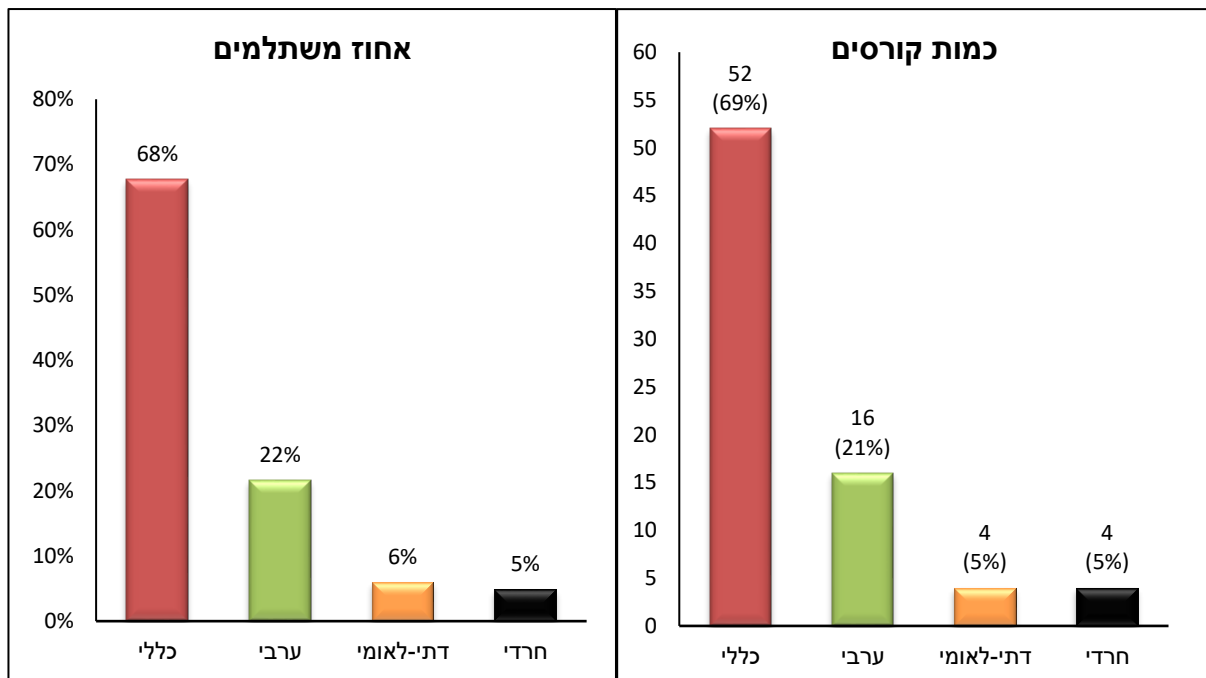

2. פילוח לפי קורסים ייעודיים למגזרים ספציפיים

ראשית, יש לציין כי לא ניתן היה לבצע במסגרת דו"ח זה פילוח ומיפוי לפי מגזר, שכן בטופס הפרטים אותו מתבקשים המשתלמים למלא – אין שאלה הנוגעת למגזר. **ייתכן כי יש לשקול להוסיף שאלה זו לטופס אותו ממלאים המשתלמים.**

המיפוי שניתן היה לבצע במסגרת הנתונים הקיימים הוא בהתאם לחלוקת הקורסים לקורסים לכלל המגזרים, לעומת קורסים ייעודיים למגזרים ספציפיים (למגזר הערבי, למגזר החרדי ולמגזר הדתי-לאומי). כלומר, חלק מקורסי קרן שלם מיועדים עבור מגזרים שונים בחברה, על מנת להתאימם לערכי החברה וצרכיהם הספציפיים של המשתלמים. בתרשים 2.א. ניתן לראות כי מתוך 76 הקורסים שנבחנו במדגם הנוכחי, 52 קורסים (69%) הינם כלל-מגזריים (ללא ייעוד מגזרי ספציפי), 16 קורסים (21%) יועדו למגזר הערבי, 4 קורסים (5%) יועדו למגזר החרדי (קורס אחד או שניים בשנה) ו- 4 קורסים (5%) יועדו למגזר הדתי-לאומי (קורס אחד או שניים בשנה) (התפלגות זו בחלוקה לשנים מוצגת בנספח 1 תרשים ב').

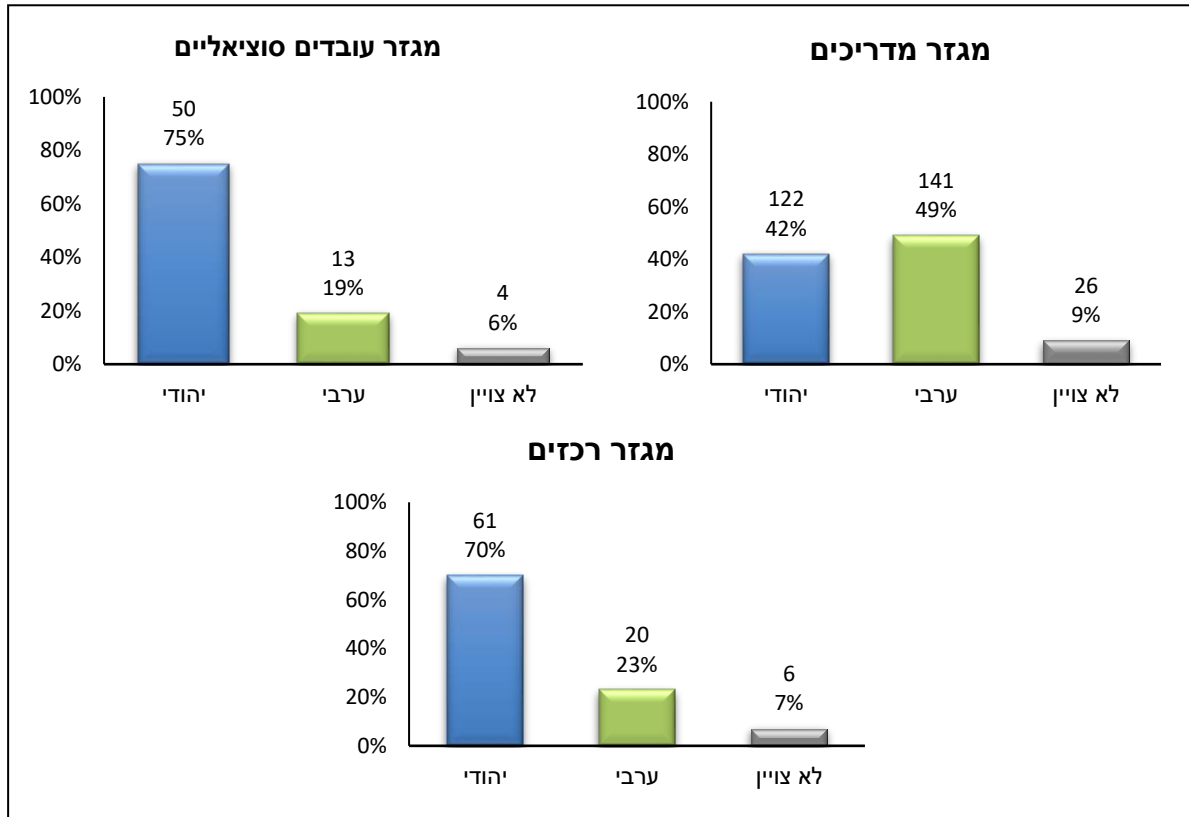
תרשים 2.א.: התפלגות כמות הקורסים הייעודיים לפי מגזרים ואחוז המשתתפים בהם מתוך כלל המדגם

חשוב לציין כי בקורסים הכלליים ישנם משתתפים מכל המגזרים ללא הדרה, אך מפאת חוסר בנתון זה לא ניתן לדעת כמה ממשתתפי הקורסים הללו שייכים לכל מגזר. מהנתונים הנוגעים לאחוז המשתתפים בקורסים הייעודיים ניתן לראות בחלק השמאלי של תרשים 2.א. כי 68% (955 משתלמים) השתתפו בקורסים ללא שיוך מגזרי, 22% (304 משתלמים) השתתפו בקורסים המיועדים למגזר הערבי, 6% (84 משתלמים) השתתפו בקורסים המיועדים למגזר הדתי-לאומי, ו- 5% (68 משתלמים) השתתפו בקורסים המיועדים למגזר החרדי. כלומר, קיימת מידת התאמה גבוהה בין אחוז הקורסים שהוקצו לכל מגזר ואחוז המשתתפים בקורסים אלו, מתוך כלל המדגם.

מיפוי המגזר כפי שדווח על ידי משתתפי הקורסים שמילאו את משובי הקורסים בתום קורסי ההכשרה בשנת תשע"ה בחלוקה לפי תפקידים מופיע בתרשים 2.ב. ניתן לראות כי כמעט מחצית מהמדריכים שהשתתפו בקורסים הינם מהמגזר הערבי, לעומת 42% יהודים (9% לא השיבו), בעוד שבקרב העובדים הסוציאליים 75% יהודים ורק 19% ערבים (6% לא השיבו). באופן דומה, גם בקרב הרכזים והמנהלים קיים רוב של 70% יהודים שהשתתפו בקורסים לעומת 23% ערבים בלבד (7% לא השיבו).

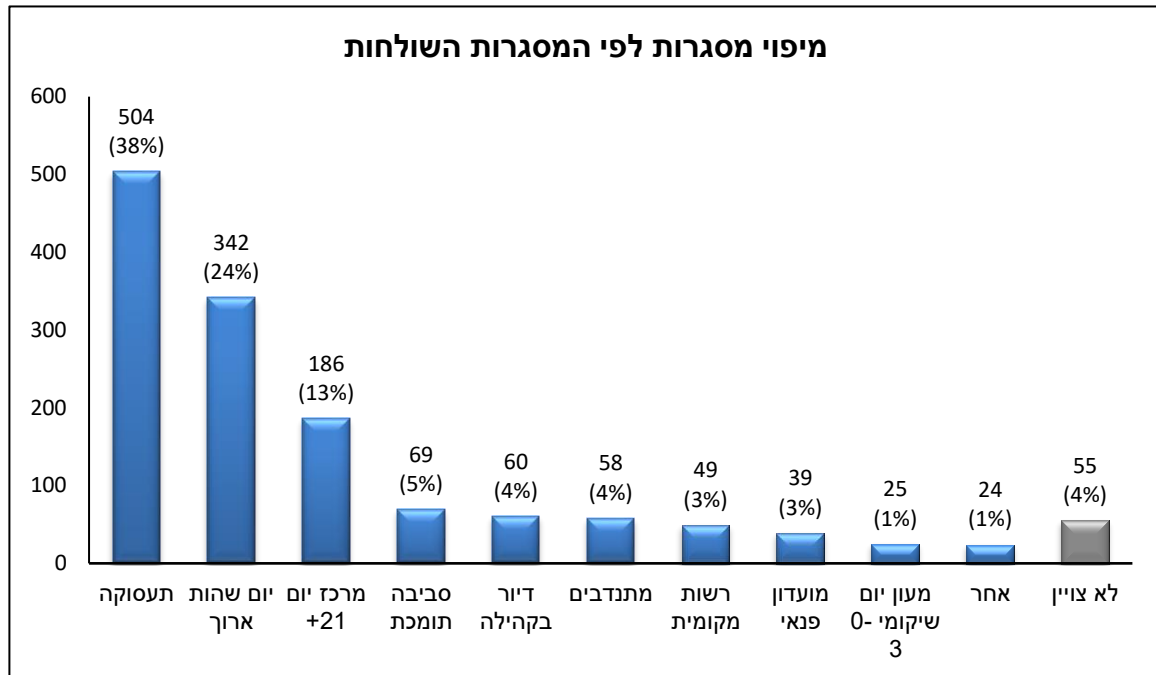
תרשים 2.ב.: מיפוי אחוזי יהודים וערבים שמילאו משוברים בקורסי קרן שלם בשנת תשע"ה לפי תפקידים

3. פילוח סוגי המסגרות השולחות לקורסי הכשרה

בהיבט כמות המשתלמים מסוגי המסגרות השונות, ניתן לראות בתרשים 3 כי מסגרות התעסוקה מוציאות הכי הרבה עובדים לקורסי הכשרה (504, כ-38% מכלל המשתלמים), אחריהם מסגרות יום שהות ארוך המהוות כמעט רבע מהמשתלמים (342, 24%), ומרכזי היום לגילאי 21+ שלחו 186 משתלמים לקורסי הכשרה (כ-13%). ממסגרות אחרות הגיעו כמות קטנה יותר של משתלמים, כאשר מסביבה תומכת הגיעו 69 (כ-5%), מהדיור בקהילה הגיעו 60 משתלמים (כ-4%) ו-58 משתלמים הגיעו ממסגרות התנדבות (כ-4%). כמו כן, הרשויות המקומיות שלחו 49 משתלמים (כ-3%), מועדוני הפנאי שלחו 39 משתלמים (כ-3%) ומעונות היום השיקומיים שלחו רק 25 משתלמים (כ-1%). כמו כן, 24 מהמשתלמים הגיעו ממסגרות אחרות (כ-1%), ועוד 55 משתלמים לא ציינו באיזו מסגרת הם עובדים (כ-4%). יחד עם זאת, יש לבחון בהיבט זה את כמות כוח האדם הקיימת במסגרות השונות, כך למשל לא נוכל לצפות מסביבה תומכת לשלוח כמות גדולה של משתלמים היות ומדובר בתכנית בעלת כוח אדם מצומצם יחסית למשל למסגרות התעסוקה (התפלגות זו בחלוקה לשנים מוצגת בנספח 1 תרשים ג').

תרשים 3: מיפוי משתלמים לפי סוגי מסגרות שולחות:

4. מיקום גיאוגרפי של המסגרות השולחות אנשי צוות לקורסי הכשרה

במסגרת מאמציה של קרן שלם להעביר ידע ולהכשיר אנשים מכל המגזרים ומכל קצוות הארץ, ישנה חשיבות רבה לבחינת הפרופיל הגיאוגרפי של המשתלמים, מבחינת מקום עבודתם, זאת על-מנת לוודא כי אכן קרן שלם מגשימה את חזונה בהכשרת עובדים מכל הארץ. לצורך כך, בוצעה פריסה של כמות המשתלמים אשר הגיעו להשתלמויות ממסגרות במקומות שונים בארץ, על פי שנים. פילוח גיאוגרפי של הישובים ישוברים בהם עובדים המשתלמים משנים תשע"ד-תשע"ו לפי מחוזות מופיע בטבלאות מס' 4-1, ומיפוי אזורי של המשתלמים על גבי מפת ארץ ישראל מופיע בתרשים 4. מתוך 1411 משתתפי הקורסים שעברו מיפוי 125 לא ציינו את מקום עבודתם (כ-9%).

טבלה 1: פילוח גיאוגרפי של הישובים במחוז צפון בהם עובדים המשתלמים

שכוחות	שם הישוב	אזור/מחוז	
1	קצרין	רמת הגולן	
1	בני יהודה	גליל עליון	
1	מ.א. מרום גליל		
4	משגב		
17	קיבוץ מחניים		
1	עילבון		
1	טורעאן		
1	כפר ראמה		
1	כפר כיסרא		
15	מעלות		
1	דיר אל אסד		
40	כרמיאל		
4	טבריה		גליל תחתון
2	סחנין		
2	כפר כנא		
8	טמרה		
1	אבו סנאן	גליל מערבי	
4	עכו		
3	כפר כאבול		
3	ריינה		
2	כפר עראבה		
2	כפר מנדא		
2	שפרעם		
14	כפר ורדים		
1	כפר ריינה		
14	נצרת ונצרת עילית		
1	קיבוץ מצובה		
11	עפולה	עמק יזרעאל	
2	קיבוץ מגידו	עמק בית שאן	
2	דבוריה		
32	חיפה	חיפה	
1	מ.א. זבולון		
11	קריית אתא		
3	כפר המכבי		
2	כפר חסידים		
1	רכסים		
14	טירת הכרמל		
2	מ.א. חוף הכרמל		
10	בנימינה		
19	כפר קרע		
257	סה"כ מחוז צפון		

המשתלמים ממחוז צפון מהווים סה"כ 18% מכלל המשתלמים.

טבלה 2: פילוח גיאוגרפי של הישובים במחוז מרכז בהם עובדים המשתלמים

שכוחות	שם הישוב	אזור/מחוז
1	מ.א. מנשה	שרון
23	אום אל-פאחם	
15	באקה אל גרבייה	
1	אום אל גאן	
2	מ.א. עמק חפר	
24	חדרה	
1	קיבוץ מענית	
2	כפר יונה	
26	נתניה	
5	הוד השרון	
18	כפר סבא	
19	רעננה	
30	טייבה	
6	טירה	
27	קרני שומרון	
1	רמת השרון	
4	הרצליה	
4	פתח תקווה	
19	ראש העין	
16	כפר קאסם	
2	אלעד	דן
29	תל אביב-יפו	
41	בני ברק	
5	רמת גן	
2	גבעתיים	
15	בת ים	
27	חולון	
8	ראשון לציון	
2	בית דגן	בקעת אונו
1	יהוד	
32	אור יהודה	שפלה
3	לוד	
10	רמלה	
421	סה"כ מחוז מרכז	

המשתלמים ממחוז מרכז מהווים סה"כ 30% מכלל המשתלמים.

טבלה 3: פילוח גיאוגרפי של הישובים במחוז ירושלים בהם עובדים המשתלמים

שם הישוב	שכחות
ירושלים	199
מ.א. שפיר	1
בית חנינא	9
ראס אל עמוד	6
ואדי אל ג'וז	4
סור בהאר	1
מבשרת ציון	25
מודיעין ומודיעין עילית	33
צובה	32
רחובות	22
אשדוד	72
אום טובה	1
עמק שורק	1
סה"כ מחוז ירושלים	406

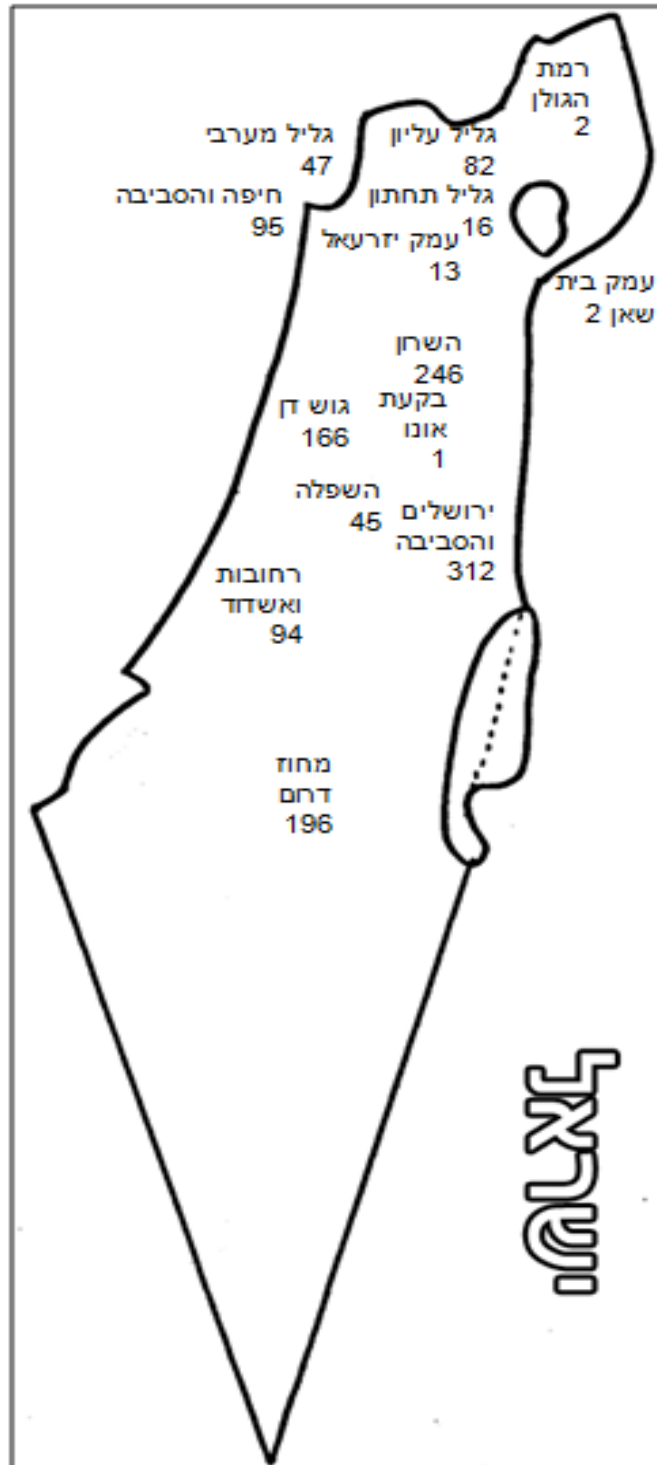
המשתלמים ממחוז ירושלים מהווים סה"כ 29% מכלל המשתלמים.

טבלה 4: פילוח גיאוגרפי של הישובים במחוז דרום בהם עובדים המשתלמים

שם הישוב	שכחות
רהט	2
לקייה	3
קריית גת	2
קיבוץ אורים	1
באר שבע	37
ערד	3
דימונה	34
שדרות	19
תל שבע	37
נתיבות	8
אשקלון	9
אלון שבות	2
אבן שמואל	5
אופקים	14
מ.א. שדות הנגב	1
מ.א. מרחבים	2
אילת	17
סה"כ מחוז דרום	196

המשתלמים ממחוז דרום מהווים סה"כ 14% מכלל המשתלמים.

תרשים 4: מיפוי גיאוגרפי של כמות המשתלמים

מסרים: 125

5. פילוח לפי סוגי קורסים (תוך/חוץ מסגרתיים)

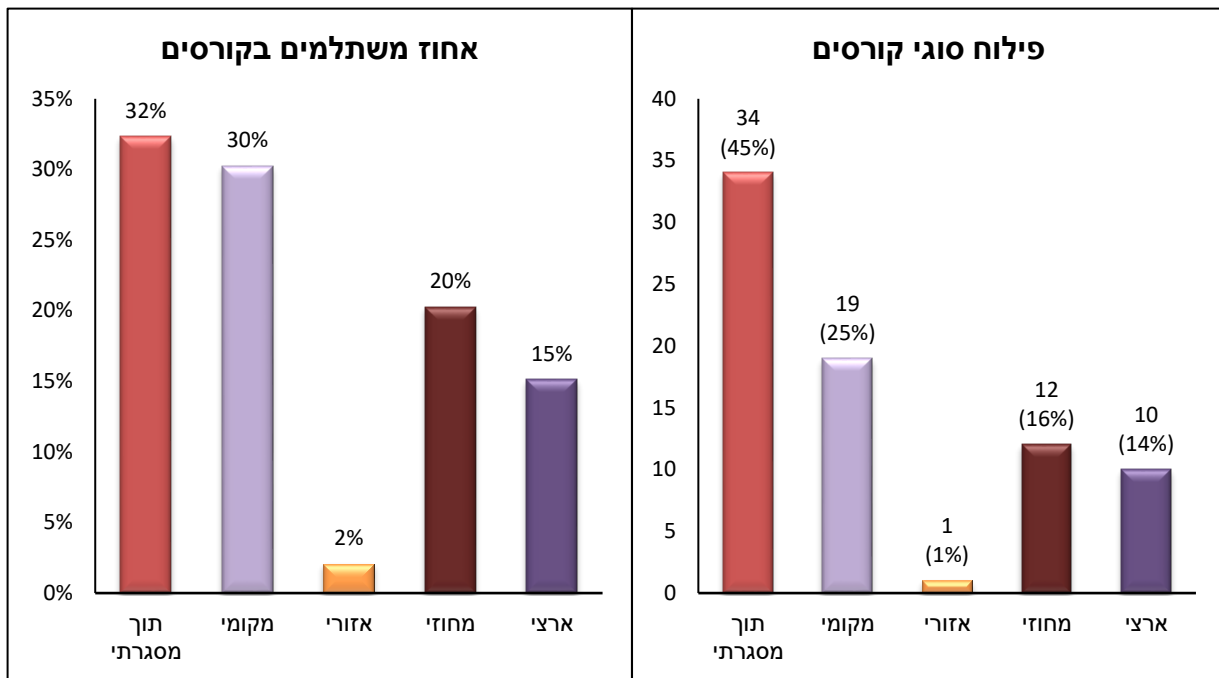
קרן שלם מפעילה מגוון רחב של קורסים בעלי אופי שונה, כאשר בשנים האחרונות החלה הקרן להפעיל קורסים תוך-מסגרתיים, בהם משתתפים אנשי הצוות של המסגרת בקורסים שמתקיימים בתוך המסגרת עצמה. יחד עם זאת, ישנו עדיין צורך גם בקורסים בעלי פריסה רחבה יותר המיועדים ומותאמים לבעלי תפקידים שונים. על כן, בוצע ניתוח המציג את השכיחויות של סוגי הקורסים השונים ומספר המשתלמים בהם (ראה תרשים 5). עם זאת, חשוב לקחת בחשבון כי כמות המשתתפים בקורסים תוך-מסגרתיים מוגבלת לגודל המסגרת, בעוד שקורסים מקומיים, אזוריים, מחוזיים וארציים פונים באופן הולך וגובר לקהל יעד רחב יותר ועל כן היקף כמות המשתתפים בהם רב יותר.

מתרשים 5 עולה כי 34 קורסים (45%) הינם פנים מסגרתיים, 19 קורסים (25%) הינם קורסים מקומיים, קורס אחד (1%) הינו קורס אזורי, 12 קורסים (16%) הינם קורסים מחוזיים, 10 קורסים (14%) הינם קורסים ארציים (התפלגות זו בחלוקה לשנים מוצגת בנספח 1 תרשים ג').

מבחינת כמות המשתתפים ניתן לראות כי 32% (453 משתתפים) משתלמים בקורסים תוך-מסגרתיים, 30% (424 משתתפים) משתלמים בקורסים מקומיים, 2% (29 משתתפים) משתלמים בקורסים אזוריים, 20% (284 משתתפים) משתלמים בקורסים מחוזיים ו-15% (212 משתתפים) משתלמים בקורסים ארציים (התפלגות זו בחלוקה לשנים מוצגת בנספח 1 תרשים ג').

התבוננות בחלקו הימני אל מול חלקו השמאלי של תרשים 5, מעלה כי באופן כללי **אחוז המשתלמים בקורסים המקומיים, אזוריים, מחוזיים וארציים הינו מעט גבוה יותר מאחוז הקורסים המתקיימים בתוך המסגרות**, דבר שיכול לנבוע מיכולתם של הקורסים החוץ-מסגרתיים (מקומיים, אזוריים, מחוזיים וארציים) לפנות לקהל יעד רחב יותר ביחס לקורסים התוך-מסגרתיים (התפלגות זו בחלוקה לשנים מוצגת בנספח 2 תרשים ד').

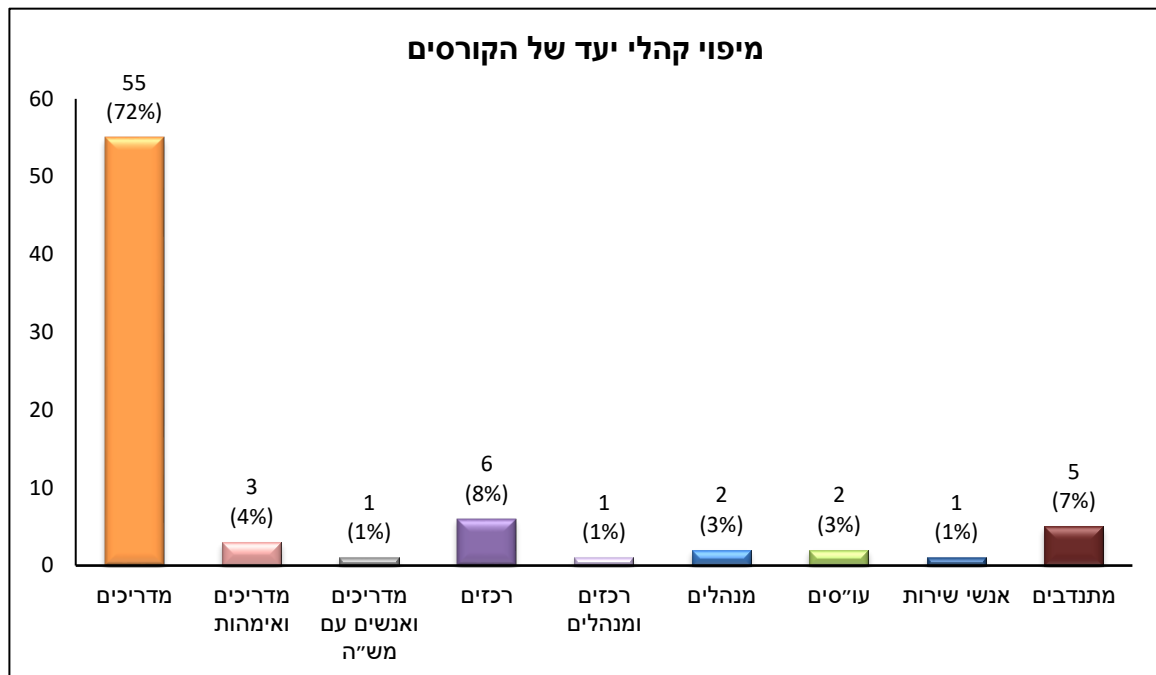
תרשים 5: מיפוי סוגי קורסים ואחוז המשתלמים בהם:

6. מידת ההתאמה בין סוג אוכלוסייה המיועדת לקורס לבין האוכלוסייה שהשתתפה בפועל

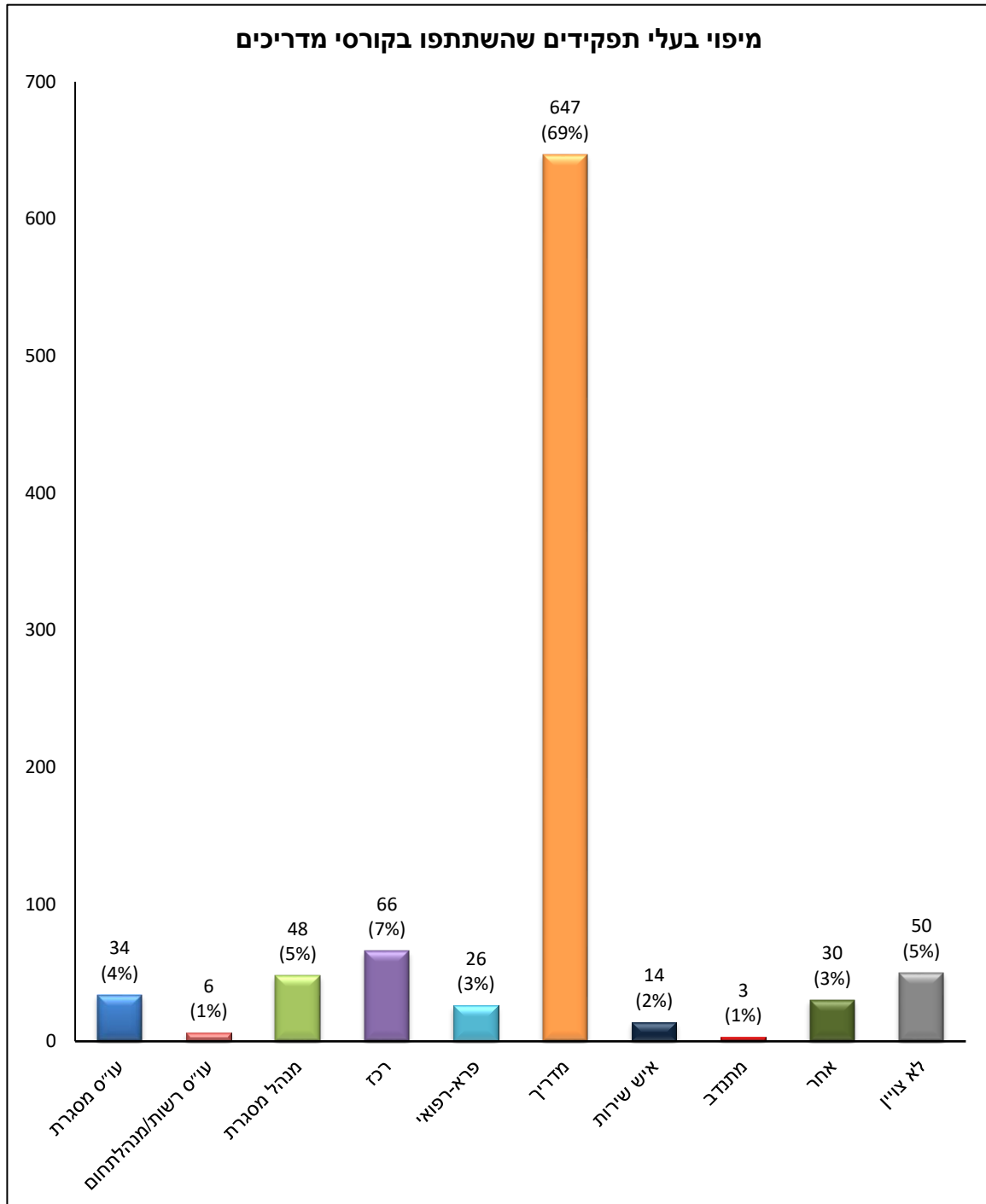
ממיפוי בעלי התפקידים עבורם הקורסים מיועדים, ניתן לראות כי כ-72% מהקורסים מיועדים למדריכים (55 קורסים), ועוד 3 קורסים יועדו למדריכים ואימהות (כ-4%) וקורס אחד יועד למדריכים ואנשים עם מש"ה (כ-1%). עוד 6 קורסים יועדו לרכזים (כ-8%), קורס אחד יועד לרכזים ומנהלים יחד (כ-1%) וכן 2 קורסים יועדו למנהלים (כ-3%). שני קורסים נוספים יועדו לעו"סים (כ-3%), קורס אחד לאנשי שירות (1%) ו-5 קורסים יועדו למתנדבים (כ-7%) (תרשים 6). בתרשימים 7-15 בוצע מיפוי של בעלי התפקידים שהשתתפו בפועל בקורסים השונים, תוך התייחסות למידת ההתאמה של בעלי התפקידים שהשתתפו בפועל בקורסים לבין בעלי התפקידי עבורם יועדו הקורסים (התפלגות זו בחלוקה לשנים מוצגת בנספח 2 תרשימים ה'ז').

תרשים 6: מיפוי בעלי תפקידים עבורם מיועדים הקורסים

כאמור, מבין 76 הקורסים שנותחו 55 קורסי יעדו למדריכים (72% מהקורסים) ובהם השתתפו 932 משתלמים (כ-69% מכלל המשתלמים) (תרשימים 6 ו-7). אומנם אחוז המשתלמים בקורסים אלו מעט נמוך מאחוז הקורסים המיועדים למדריכים, אך קורסים אלו כוללים גם את הקורסים התוך מסגרתיים, הפונים לקהל יעד מצומצם יותר ועל כן מספר המשתלמים בהם נמוך יותר. מתרשים 7 עולה כי מעבר לאחוז המשתלמים בקורסי המדריכים שהינם בפועל מדריכים (כ-69%), קיים מגוון רחב מאוד של בעלי תפקידים נוספים אשר לקחו חלק בקורסים אלו. כך למשל ניתן לראות כי בקורסים אלו השתתפו 34 עו"סים מהמסגרות (כ-4%), 6 עו"סים מהרשויות או מנהלי תחומים (כ-1%), 48 מנהלי מסגרות (כ-5%), 66 רכזים (7%), 26 מטפלים פרא-רפואיים (3%), 14 אנשי שירות (2%), 3 מתנדבים (כ-1%), ו-30 בעלי תפקידים אחרים (3%). כמו כן, 50 משתלמים לא ציינו את תפקידם (5%). מגוון בעלי התפקידים שהשתתפו בקורסים מושפע באופן ישיר מכך ש-34 מהקורסים שהתקיימו הינם תוך-מסגרתיים (כ-62% מקורסי המדריכים), אך לא רק, כלומר גם בקורסים המיועדים למדריכים והתקיימו מחוץ למסגרות השתתפו בעלי תפקידים אחרים (התפלגות זו בחלוקה לשנים מוצגת בנספח 2 תרשימים ח' ו-י').

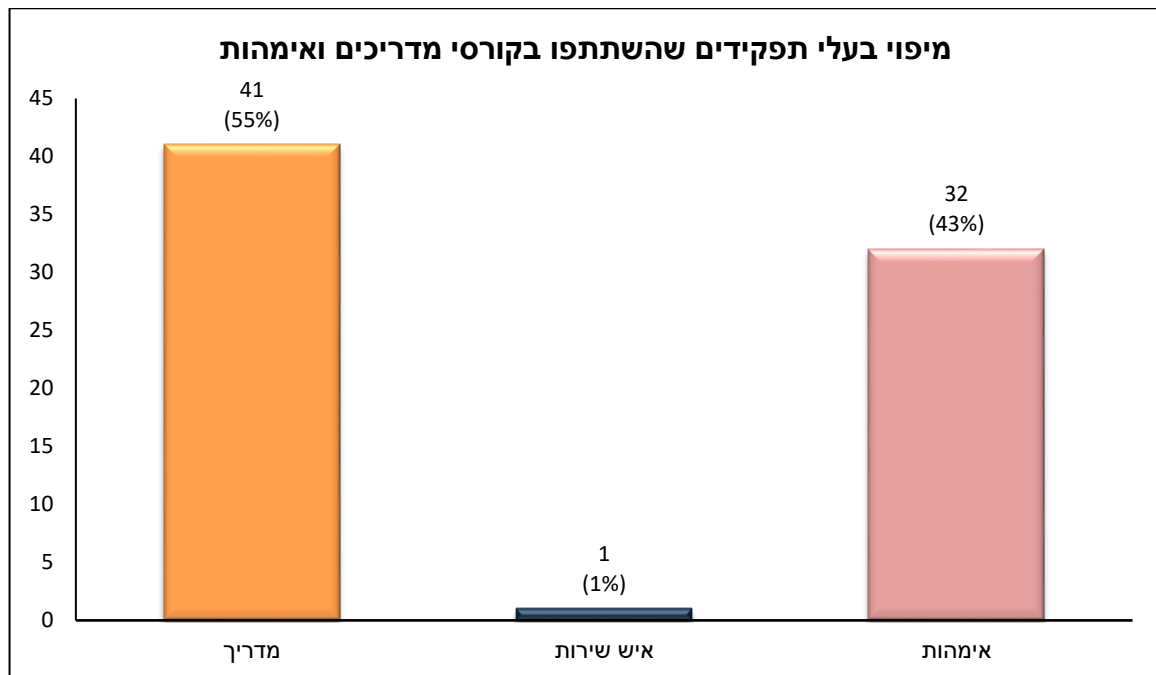
תרשים 7: מיפוי בעלי תפקידים שהשתתפו בקורסי מדריכים

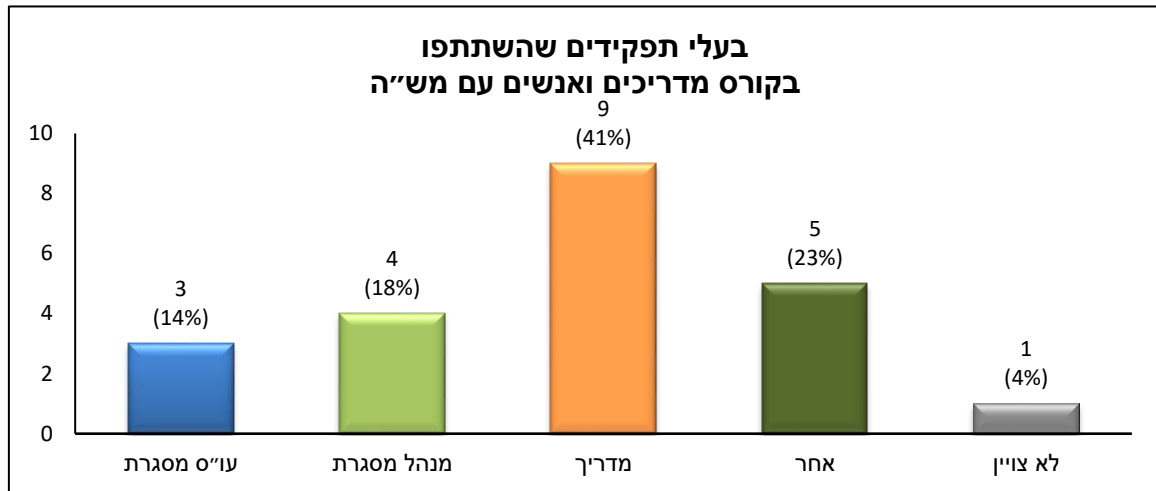
בשלושת הקורסים שיועדו למדריכים ואימהות (כ-4% מהקורסים) השתתפו 74 משתלמים (כ-5% מכלל המשתלמים), מתוכם 41 מדריכים (כ-55% מהמשתלמים בקורסים אלו). באחד הקורסים הללו השתתף גם איש שירות אחד (1%), וכן השתתפו 9 בעלי תפקידים אחרים (כ-12%, ככל הנראה אימהות). יחד עם זאת, היות וכמעט שליש ממשתתפי קורסים אלו (23 משתתפים) לא ציינו כלל את תפקידם קשה לבצע מיפוי איכותי של התאמת בעלי התפקידים בפועל ליעוד הקורסים המקורי, שכן לא ניתן לדעת אם הנתונים החסרים מקורם באימהות שלא ענו או מדריכים. כלומר יתכן וקיים פער משמעותי בין אחוז האימהות והמדריכים שהשתתפו בקורסים, אך יתכן גם כי כמחצית מהמשתתפים הן בפועל אימהות (תרשים 8, התפלגות זו בחלוקה לשנים מוצגת בנספח 2 תרשימים י"א-י"ב).

תרשים 8: מיפוי בעלי תפקידים שהשתתפו בקורסי מדריכים ואימהות

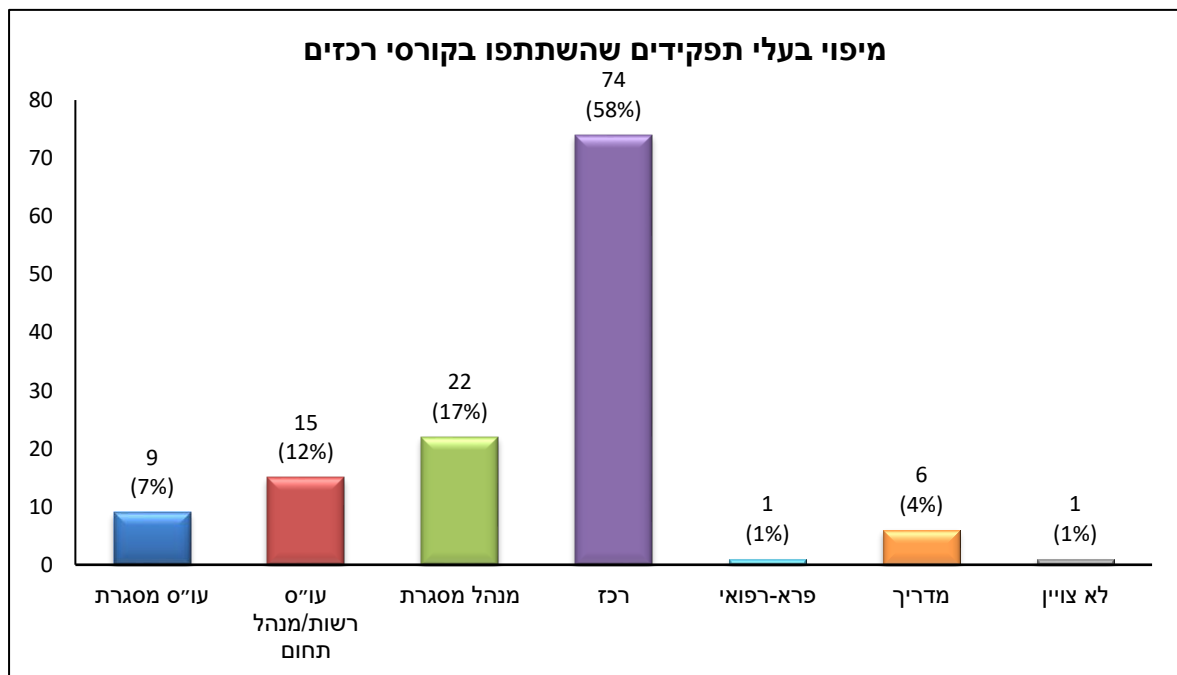
בקורס שהתקיים עבור מדריכים ואנשים עם משיה השתתפו 22 משתלמים (כ-2% מהכלל המשתלמים, הקורס מהווה כ-1% מכלל הקורסים). מבין המשתתפים בקורס זה, 9 היו מדריכים (כ-41%) ו-5 בעלי תפקידים אחרים (כ-23%). כמו כן השתתפו בקורס 3 עו"סים מהמסגרות (כ-14%) ו-4 מנהלי מסגרות (כ-18%). משתתף אחד לא ציין את תפקידו (כ-4%). ניתן לראות אם כן כי אחוז לא מבוטל (כמעט שליש) ממשתתפי הקורס כלל אינם שייכים לבעלי התפקידים עבורם הוא יועד (תרשים 9, התפלגות זו בחלוקה לשנים מוצגת בנספח 2 תרשים י"ג).

תרשים 9: מיפוי בעלי תפקידים שהשתתפו בקורס מדריכים ואנשים עם משייה

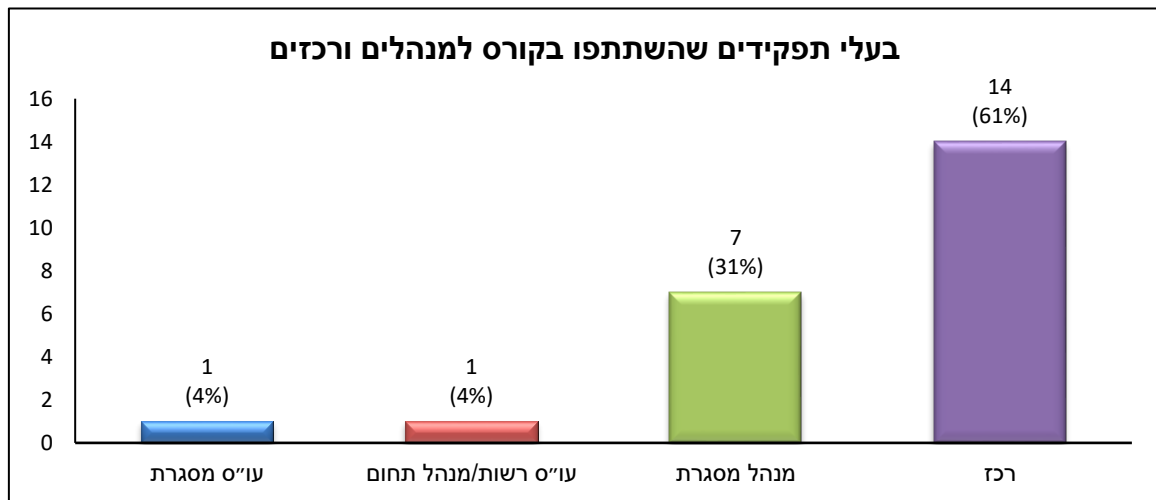
מתרשים 10 עולה כי ב-6 קורסי הרכזים שהתקיימו (כ-8% מכלל הקורסים) השתתפו 128 משלמים (כ-9% מכלל המשלמים). מבין המשלמים בקורסים אלו 74 הינם רכזים (כ-58%), כלומר כשתי חמישיות מהמשלמים בקורסים אלו אינם רכזים. בין היתר השתתפו בקורסים אלו 9 עו"סים מהמסגרות (כ-7%), 15 עו"סים מהרשויות או מנהלי תחומים (כ-12%), 22 מנהלי מסגרות (כ-17%), מטפל פרא-רפואי אחד (כ-1%) ו-6 מדריכים (כ-4%). כמו כן, משתתף אחד לא ציין את תפקידו (התפלגות זו בחלוקה לשנים מוצגת בנספח 2 תרשימים י"ד-ט"ז).

תרשים 10: מיפוי בעלי תפקידים שהשתתפו בקורסי רכזים

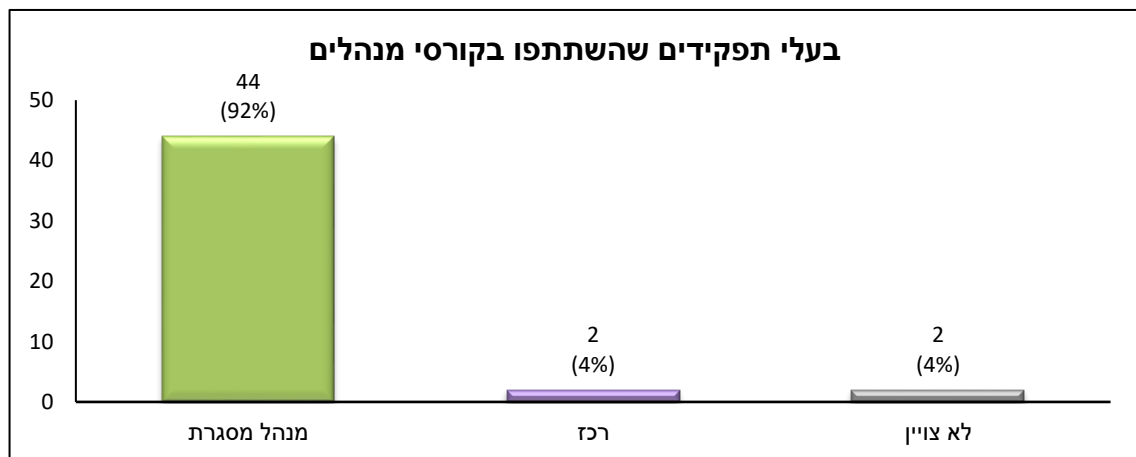
כמופיע בתרשים 6, התקיים קורס אחד (כ-1% מכלל הקורסים) שיועד עבור רכזים מנהלים, בו השתתפו 23 משתלמים (כ-2% מכלל המשתלמים). כפי שעולה מתרשים 11 בקורס זה כשני שלישים מהמשתתפים היו רכזים (14, כ-61% מהמשתלמים בקורס) וכשליש מנהלי מסגרות (7, כ-31% מהמשתלמים בקורס). כמו כן, בקורס השתתפו עו"ס מסגרת אחד (כ-4%) ועו"ס רשות או מנהל תחום אחד (כ-4%) (התפלגות זו בחלוקה לשנים מוצגת בנספח 2 תרשים י"ז).

תרשים 11: מיפוי בעלי תפקידים שהשתתפו בקורס רכזים ומנהלים

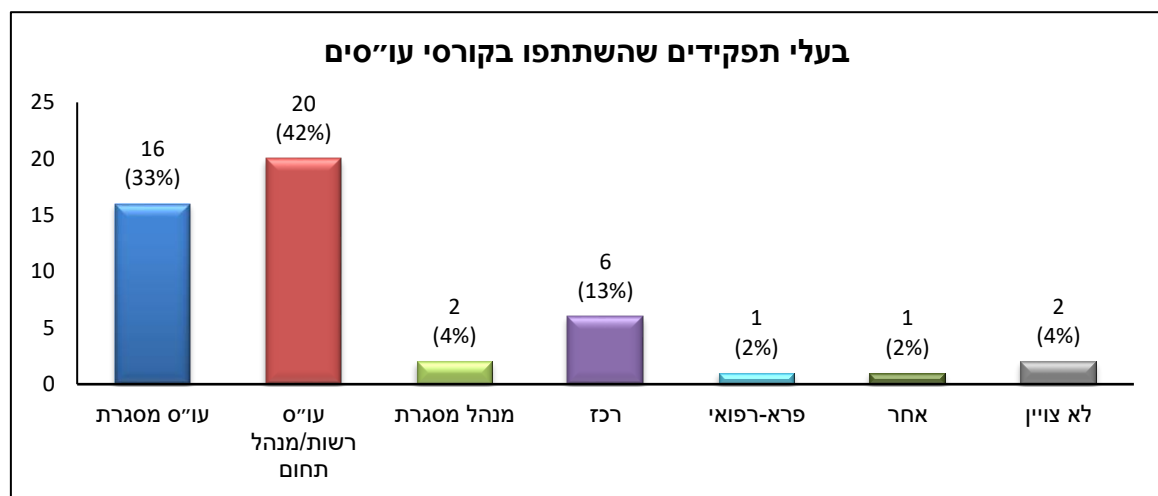
מבין 76 הקורסים שמופו, התקיימו 2 קורסי מנהלים (כ-3%) בהם השתתפו 48 משתלמים (כ-3% מכלל המשתלמים). מבין המשתתפים בקורסים אלו היו 44 מנהלי מסגרות (כ-92%) ו-2 רכזים (כ-4%). כמו כן, 2 משתלמים לא ציינו את תפקידם (כ-4%). ניתן לראות כי בקורס זה מידת התאמה מיטבית בין בעלי התפקידים עבורם יועד הקורס והמשתתפים בפועל (תרשים 12, התפלגות זו בחלוקה לשנים מוצגת בנספח 1 תרשימים י"ח-י"ט).

תרשים 12: מיפוי בעלי תפקידים שהשתתפו בקורסי מנהלים

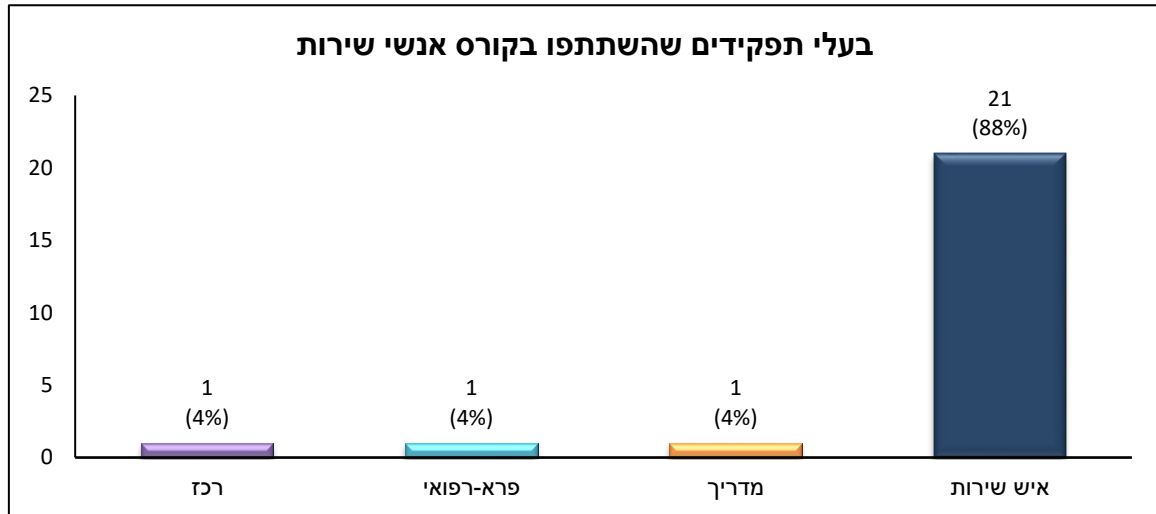
בין הקורסים שהתקיימו התקיימו גם שני קורסים המיועדים לעו"סים (כ-3% מבין הקורסים) בהם השתתפו 48 משתלמים (כ-3% מכלל המשתלמים). מתרשים 13 ניתן לראות התאמה יפה יחסית בין תפקידי המשתלמים לבין הגדרת אוכלוסיית היעד שלו, כאשר כ-42% מהמשתלמים בקורסים אלו היו עו"סים מהרשויות או מנהלי תחומים (20), ועוד כ-33% היו עו"סים מהמסגרות (16), כלומר כ-75% מהמשתלמים בקורסים אלו הם אכן עו"סים. בנוסף, בקורסים השתתפו 2 מנהלי מסגרות (כ-4%), 6 רכזים (כ-13%), מטפל פרא רפואי אחד (כ-2%), ובעל תפקיד אחר נוסף (כ-2%). כמו כן, 2 משתתפים בקורסים אלו לא ציינו את תפקידם (כ-4% (התפלגות זו בחלוקה לשנים מוצגת בנספח 2 תרשים כ').

תרשים 13: מיפוי בעלי תפקידים שהשתתפו בקורסי עו"סים

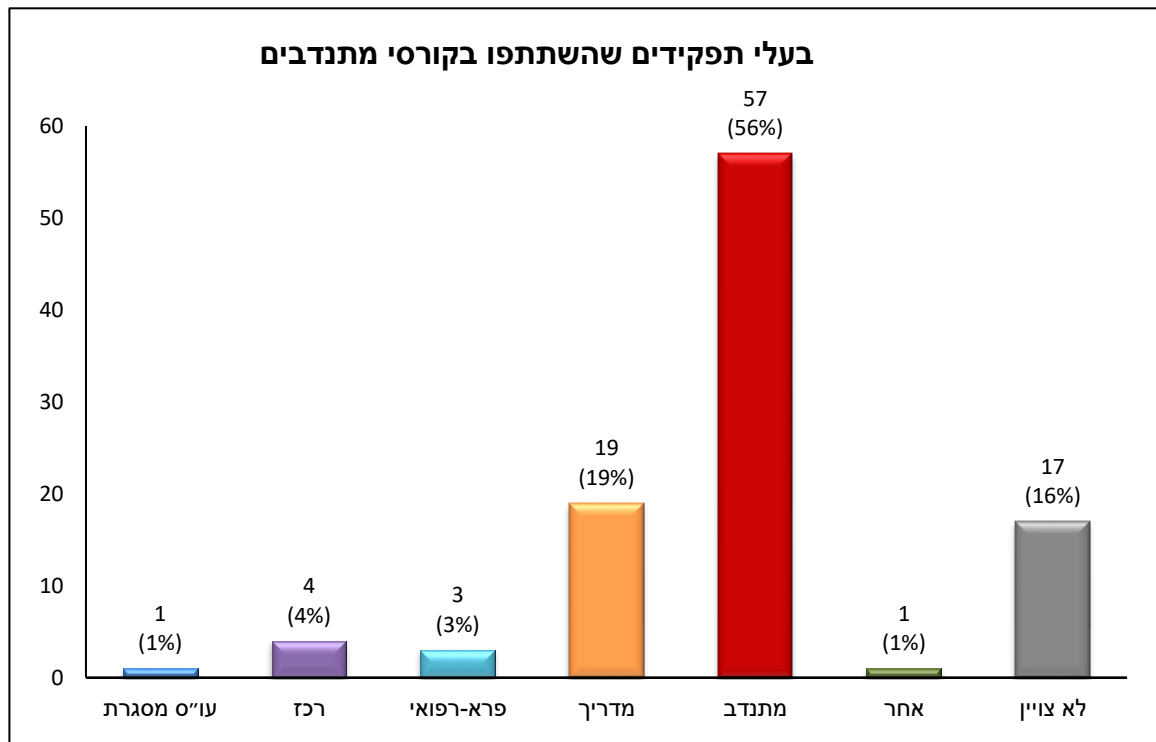
זאת ועוד, מבין הקורסים שהתקיימו קורס אחד יועד באופן ספציפי לאנשי שירות (כ-1% מהקורסים) ובו השתתפו 24 משתלמים (כ-2% מכלל המשתלמים). מתרשים 14 עולה כי הייתה התאמה מצוינת בין אוכלוסיית היעד של הקורס לבין המשתתפים בפועל, כאשר 21 ממשתתפי הקורס הינם אנשי שירות (כ-88%). כמו כן בקורס השתתפו רכז אחד, מטפל פרא-רפואי אחד ומדריך אחד (כ-4% מהמשתתפים כל אחד, התפלגות זו בחלוקה לשנים מוצגת בנספח 2 תרשים כ').

תרשים 14: מיפוי בעלי תפקידים שהשתתפו בקורס אנשי שירות

לבסוף, מבין הקורסים שהתקיימו היו גם 5 קורסים שיועדו למתנדבים (כ-7% מכלל הקורסים), בהם השתתפו 102 משתלמים (כ-7% מכלל המשתלמים). מבין משתתפי הקורסים רק 57 הינם מתנדבים (כ-56%). כמו כן, בקורסים אלו השתתפו 19 מדריכים (כ-19%), 4 רכזים (כ-4%), 3 מטפלים פרא-רפואיים (כ-3%), עו"ס מסגרת אחד (כ-1%) ובעל תפקיד אחר נוסף (כ-1%). יחד עם זאת, 17 משתלמים (כ-16%) לא ציינו את תפקידם, ועל כן קשה לבצע קביעה חד משמעית באשר למידת ההתאמה בין התפקיד לו יועדו הקורסים והמשתתפים בהם (תרשים 15, התפלגות זו בחלוקה לשנים מוצגת בנספח 2 תרשימים כ"א-כ"ג).

תרשים 15: מיפוי בעלי תפקידים שהשתתפו בקורסי מתנדבים

7. פילוח כמות קורסים וכמות משתלמים שהוכשרו על ידי כל גוף מכשיר בכל שנה

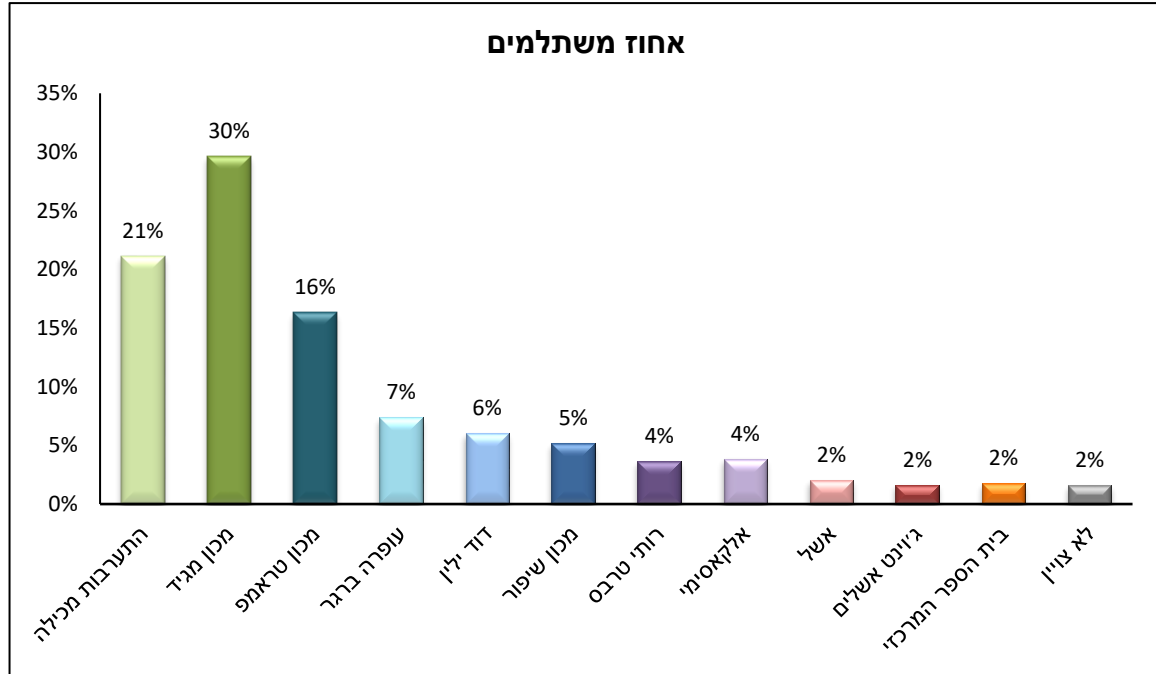
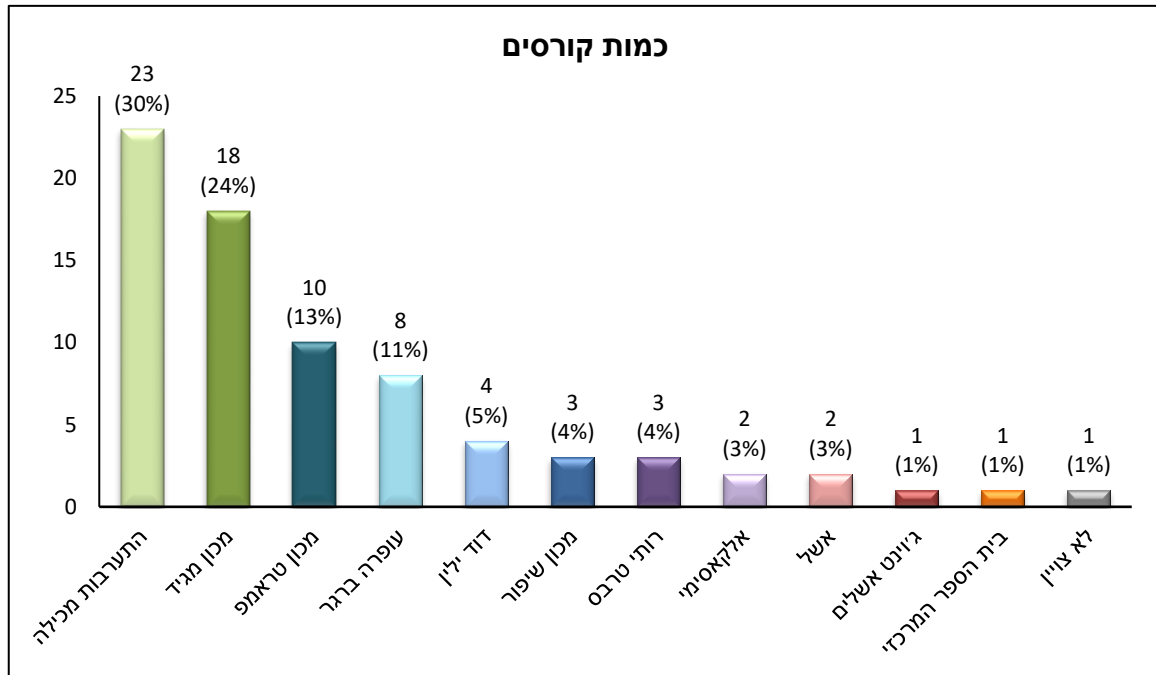
היבט חשוב נוסף במיפוי קורסי ההכשרה של קרן שלם הוא ביחס לגופים המכשירים המעבירים את הקורסים, זאת על מנת לבחון כמה מעובדי המסגרות מוכשרים על ידי המסגרות השונות (תרשים מס' 16, התפלגות זו בחלוקה לשנים מוצגת בנספח 2 תרשים כ"ד).

בבחינת הגופים המכשירים את המשתלמים מטעם קרן שלם, ניתן לראות כי התערבות מכילה אחראית על הכמות הגדולה ביותר של קורסים (23, 30%), אך הם אחראים בפועל על הכשרה רק של כ-21% מהמשתלמים. יתכן מאוד וממצא זה קשור לכך שקורסי התערבות מכילה הינם פנים מסגרתיים ועל כן כמות המשתלמים תלויה בגודל המסגרות בהם התקיימה ולא כמות הקצאות מוגדרת.

מכון מגיד נמצא כגוף המכשיר את הכמות הגדולה ביותר של משתלמים, כאשר הם הכשירו כ-30% מהמשתלמים במסגרת 18 קורסים שהעבירו בשנים תשע"ד-תשע"ו (24%). גם מכון טראמפ אחראי על הכשרתם של 16% מהמשתלמים שהשתתפו ב-10 קורסים שונים (13%) במימון קרן שלם. אחריהם נראה כי עפרה ברגר, האחראית על העברת קורסי סגור עצמי באופן תוך מסגרת, הייתה אמונה על 8 קורסים (11%) בהם הוכשרו 7% מהמשתלמים, שם שוב אחוז המשתלמים הנמוך יחסית לאחוז הקורסים הוא ככל הנראה תוצר של פורמט הקורסים התוך-מסגרת הפונה לקהל יעד מצומצם יותר.

כמו כן, בשנים תשע"ד-תשע"ו העבירו דוד ילין 5% מהקורסים (N=4), בהם הוכשרו 6% מהמשתלמים. מכון שיפור ורותי טרבס העבירו כל אחד 3 קורסים בשנים המדוברות (כ-4% מהקורסים כל אחד) בהם הוכשרו 5% ו-4% מהמשתלמים בהתאמה. כמו כן, מכללת אלקאסימי ואשל העבירו כל אחד שני קורסים (כ-3% מהקורסים כל אחד), בהם הוכשרו 4% ו-2% מהמשתלמים בהתאמה. לבסוף, ג'וינט אשלים, ובית הספר המרכזי העבירו כל אחד קורס אחד (כ-1% מהקורסים כל אחד) וכן קורס עבור אחד לא צוין הגוף המכשיר. בשלושת הקורסים הללו הוכשרו כ-2% מהמשתלמים בכל קורס.

תרשים מס' 16: פילוח קורסים וכמות משתלמים לפי גוף מכשיר:

8. מיפוי הארגונים השולחים משתלמים לקורסים

מטבלה 5 ניתן לראות כי מרבית המשתלמים בשנים תשע"ד-תשע"ו עובדים בעמותות ארגונים וחברות (f=948, כ-68%) לעומת הרשויות המקומיות והאזוריות (f=428, כ-30%). כמו כן 35 משתלמים (כ-2%) לא ציינו את מקום עבודתם ולכן לא היה ניתן לשייכם לרשויות או לארגונים האחרים. באופן כללי, המשתלמים נשלחו לקורסים מ-63 עמותות, ארגונים וחברות ומ-52 רשויות מקומיות, אזוריות או ממשלתיות או רשויות ממשלתיות.

טבלה 5 – מספר ואחוז המשתלמים הכללי שנשלחו מארגונים לעומת רשויות מקומיות בשנים תשע"ד-תשע"ו

מספר המשתלמים שנשלחו (בתשע"ד-תשע"ו)		%
רשויות מקומיות/אזוריות	428	30%
עמותות, ארגונים, חברות	948	68%
לא השיבו	35	2%
סך הכול:		100%

בטבלה 6 מופיע מיפוי הארגונים והרשויות המקומיות והאזוריות ששלחו משתלמים לקורסים שקיימה קרן שלם בשנים תשע"ד-תשע"ו. מהטבלה ניתן לראות כי מרבית הארגונים והרשויות המקומיות שלחו מספר בודד של משתלמים, אשר מהווים פחות מ-1% מהמשתלמים. יחד עם זאת, ישנם מספר ארגונים אשר כן בולטים באחוז משמעותי יותר של משתלמים. כך למשל אלווין שלחו בשנים אלו 94 משתלמים לקורסים (כ-7%) ואלווין אלקודס שלחו 90 משתלמים (כ-6%). באופן דומה, אקים ישראל שלחו 105 משתלמים לקורסים (כ-7%) ויחדיו שלחו 81 משתלמים לקורסים (כ-6%). כמו כן, ציימס ישראל שלחו 110 משתלמים לקורסים בשנים אלה (כ-8%). כמו כן, מספר ארגונים שלחו מעל 20 משתלמים למגוון הקורסים שהתקיימו (כ-2% כל ארגון): א.ד.נ.מ. שילובים (28 משתלמים), ישיבת הסדר קרני שומרון (27 משתלמים), כוכב (31 משתלמים), מעונות סאלאם (23 משתלמים), שיח סוד (24 משתלמים) ושלווה (22 משתלמים).

כמו כן, כפי שניתן לראות מטבלה 6, ישנן מספר רשויות מקומיות אשר גם כן שלחו כמות גדולה יותר של משתלמים לקורסים. כך למשל מ.א. תל שבע שלחו 55 משתלמים (כ-4%), מ.מ. מבשרת ציון שלחו 46 משתלמים (כ-3%), ועיריית אשדוד שלחה 65 משתלמים (כ-5%). זאת ועוד, 4 רשויות מקומיות שלחו מעל 20 משתלמים לקורסים שהתקיימו (כ-2% לכל רשות מקומית): עיריית אום אל פאחם (23 משתלמים), עיריית אור יהודה (32 משתלמים), עיריית כפר קאסם (22 משתלמים), עיריית נתניה (27 משתלמים). חשוב לציין עם זאת כי ברשויות המקומיות נתניה, אום אל פאחם, אשדוד ואור יהודה (ועוד רשויות נוספות) כל השירותים הניתנים לאנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית ניתנים על-ידי הרשות המקומית ואינם מופרטים. כמו כן, מ.מ. מבשרת ציון אחראית על הוצאת מתנדבים בשירות לאומי לקורס היכרות עם עולם המשייה בתחילת שנת התנדבותם.

טבלה 6: מספר ואחוז המשתלמים מהארגונים והרשויות המקומיות בשנים תשע"ד-תשע"ו

אחוז משתלמים	מספר משתלמים	הארגון / רשות מקומית
8%	110	ציימס ישראל
7%	105	אקים ישראל
7%	94	אלווין ישראל
6%	90	אלווין אלקודס
6%	81	יחדיו
5%	65	עיריית אשדוד
4%	55	מ.א. תל שבע
3%	46	מ.מ. מבשרת ציון
2%	32	עיריית אור יהודה
2%	31	כוכב
2%	28	א.ד.נ.מ. שילובים
2%	27	ישיבת הסדרת קרני שומרון
2%	27	עיריית נתניה
2%	24	שיח סוד
2%	23	מעונות סאלאם
2%	23	עיריית אום אל פאחם
2%	23	עיריית כפר קאסם
2%	22	שלווה
1%	19	גוונים
1%	18	עזר מציון
1%	18	שק"ל
1%	17	יחד בגליל
1%	17	עיריית מודיעין עילית
1%	16	החברה למתנ"סים
1%	16	עיריית באקה אל גרבייה
1%	15	מעונות גל
1%	15	עלי שיח
1%	14	אגודת עמי
1%	14	עיריית חדרה
1%	14	עיריית טירת הכרמל
1%	13	שערי מרפא
>1%	12	אקים חיפה
>1%	12	בית אקשטיין
>1%	12	מט"ב
>1%	11	בית דוד
>1%	11	הקרן למפעלי שיקום
>1%	11	עיריית בת ים
>1%	11	עיריית ירושלים
>1%	9	אהל שרה
>1%	9	בית קאנא
>1%	7	מ.א. עמק יזרעאל
>1%	6	אקים חדרה
>1%	6	גן הילד
>1%	6	מגן הלב
>1%	6	עלה

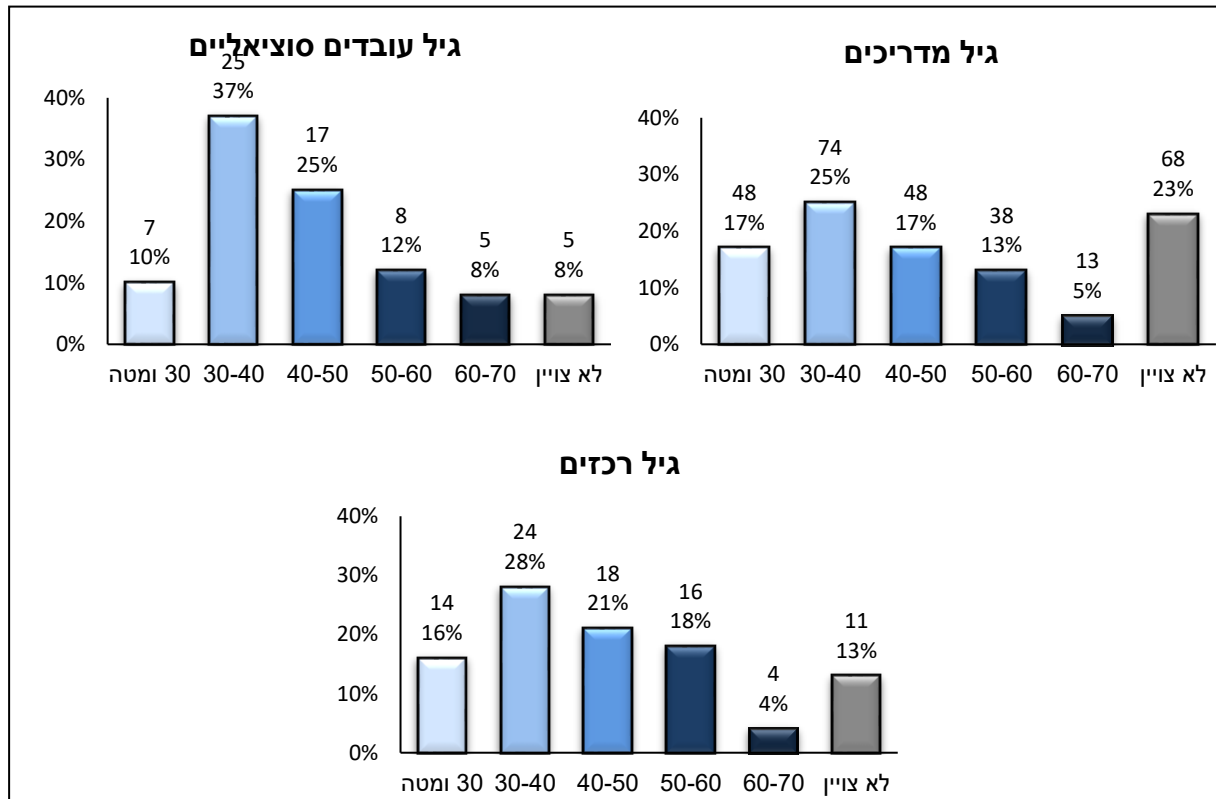
>1%	6	עלה בנגב
>1%	5	עיריית רמת גן
>1%	5	עיריית תמרה
>1%	5	עמיחי
>1%	4	גרינברג
>1%	4	דנאל
>1%	4	מ.א. משגב
>1%	4	מ.מ. לקייה
>1%	4	עיריית רחובות
>1%	3	בית איזי שפירא
>1%	3	עיריית ערד
>1%	3	עיריית ראש העין
>1%	3	צוהר לטוהר
>1%	3	קופ"ח כללית
>1%	2	איציק חממה
>1%	2	חוויה מרחבים
>1%	2	מ.א. גולן
>1%	2	מ.א. זבולון
>1%	2	מ.א. חוף הכרמל
>1%	2	מ.מ. באסמה
>1%	2	עיריית אשקלון
>1%	2	עיריית בני ברק
>1%	2	עיריית לוד
>1%	2	עיריית נצרת
>1%	2	עיריית ראשון לציון
>1%	2	עיריית רעננה
>1%	2	עיריית שפרעם
>1%	2	עמותת בית הגלגלים
>1%	2	עמותת משפחה קדושה
>1%	2	עמותת סחלבים
>1%	2	עמותת עלגבע
>1%	2	פתחיה
>1%	2	קרן שלם
>1%	1	עלי"א
>1%	1	אקים ירושלים
>1%	1	בי"ח הדסה הר הצופים
>1%	1	הלב הקדוש
>1%	1	ווריאטי
>1%	1	טף לטף
>1%	1	מ.א. עציון
>1%	1	מ.א. גליל תחתון
>1%	1	מ.א. מגידו
>1%	1	מ.א. מנשה
>1%	1	מ.א. מרום גליל
>1%	1	מ.א. שדות נגב
>1%	1	מ.מ. ראמה
>1%	1	מ.מ. דיר אל אסד
>1%	1	מ.מ. כפר כאבול
>1%	1	מ.מ. עוספיה

>1%	1	מ.מ. עראבה
>1%	1	מ.מ. ערערה בנגב
>1%	1	מ.מ. כיסרא סמייע
>1%	1	מוסדות רנד
>1%	1	מיחא
>1%	1	מכון בית יעקב
>1%	1	משרד הרווחה
>1%	1	מתנ"ס גולן
>1%	1	מתנ"ס מעלה יוסף
>1%	1	עיריית נצרת עילית
>1%	1	עיריית עפולה
>1%	1	עיריית פתח תקווה
>1%	1	עיריית רמלה
>1%	1	עמותת איתת
>1%	1	עמותת על
>1%	1	עמותת פשר
>1%	1	עמותת רותם
>1%	1	עמותת שקמים
>1%	1	פת"ם
>1%	1	קופ"ח מאוחדת
>1%	1	שירותי בריאות ורווחה
2%	35	לא השיבו

9. פילוח מאפייני גיל של משתתפי קורסים

מיפוי גילאי מדריכים, רכזים ומנהלים, ועובדים סוציאליים אשר השתתפו בקורסי ההכשרה של קרן שלם בשנים תשע"ה ומילאו את שאלוני המשוב בסיום הקורסים מופיע בתרשים 17. ניתן לראות כי קבוצת הגיל השכיחה ביותר בכל אחד מקבוצות התפקידים הינה 30-40 (מדריכים 25%, עו"סים 37%, רכזים ומנהלים 21%). בקבוצת הגיל הצעירה, מתחת ל-30, נמצאו 17% מהמדריכים, 10% מהעו"סים ו-16% מהמנהלים והרכזים. כמו כן, קבוצת גילאי 40-50 היוותה 17% מהמדריכים שמילאו את המשובים, 25% מהעו"סים ו-21% מהרכזים ומהמנהלים. בקבוצת הגילאים 50-60 נמצאו 13% מהמדריכים שמילאו את המשובים, 12% מהעו"סים ו-18% מהמנהלים והרכזים. בקבוצת הגיל הבוגרת, 60-70, נמנו 5% בלבד מהמדריכים שמילאו את המשובים, 8% בלבד מהעו"סים ו-4% בלבד מהמנהלים והרכזים. 8% מהעו"סים ו-13% מהמנהלים והרכזים לא ציינו את גילם בטופס המשוב.

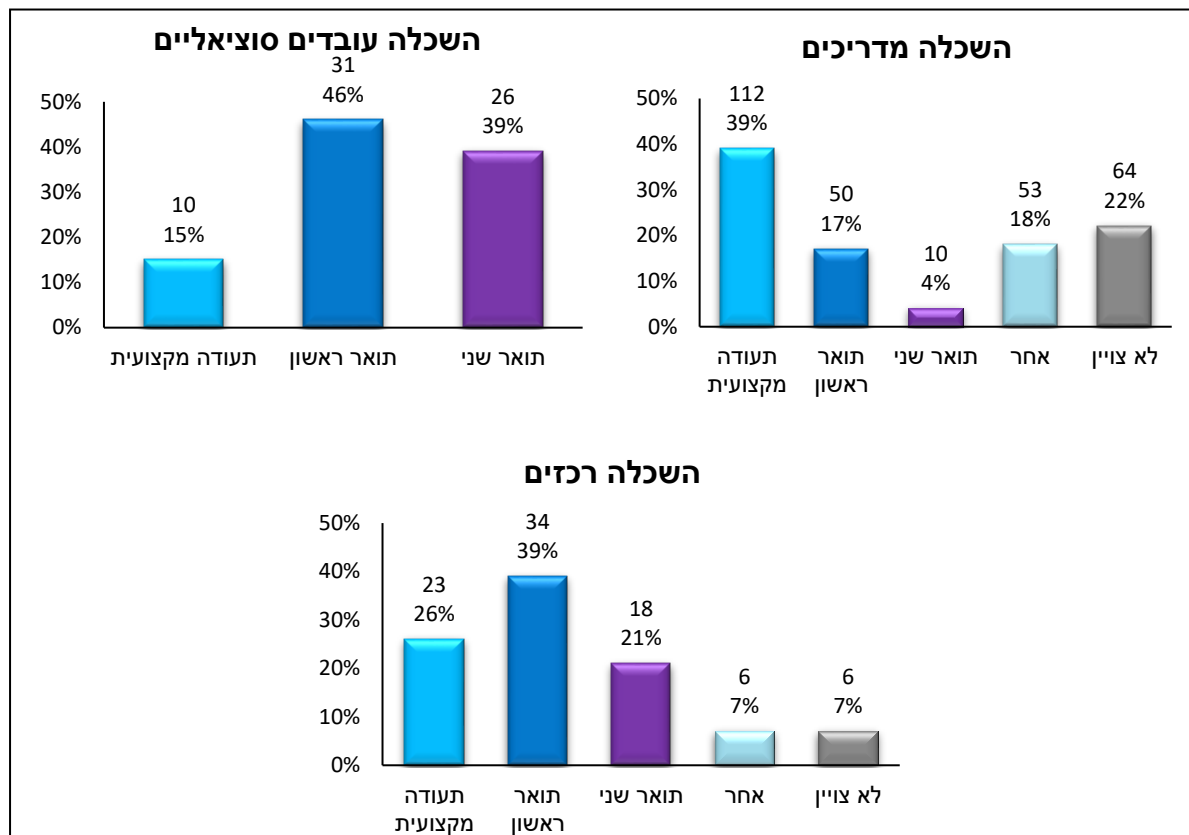
תרשים 17: מיפוי קבוצות גיל המשתתפים שמילאו משוברים בקורסי קרן שלם בשנת תשע"ה לפי תפקידים

10. מיפוי מאפייני השכלה של משתתפי הקורסים

בתרשים 18 מופיע מיפוי רמת ההשכלה של המדריכים, העו"סים והמנהלים ורכזים שהשתתפו בקורסי קרן שלם בשנים תשע"ה ומילאו את משוברי הקורס. ניתן לראות כי בקרב המדריכים ישנו רוב של בעלי תעודה מקצועית בלבד (39%), לעומת 17% בעלי תואר ראשון ו-4% בלבד בעלי תואר שני. כמו כן, 18% דיווחו על רמת השכלה אחרת (ללא ציון סוג ההשכלה עצמה) ו-22% לא דיווחו כלל על השכלתם. מנגד, בקרב העו"סים רק 15% דיווחו על השכלה ברמת תעודה מקצועית בלבד, בעוד 46% ציינו כי הם בעלי תואר ראשון ו-39% ציינו כי הם בעלי תואר שני. בקרב המנהלים והרכזים דווח גם כן על רוב של בעלי השכלה אקדמאית, כאשר 39% בעלי תואר ראשון ו-21% בעלי תואר שני, זאת לעומת 26% בעלי תעודה מקצועית בלבד. כמו כן, 7% מהמנהלים והרכזים ציינו כי הם בעלי השכלה אחרת (ללא ציון סוג ההשכלה עצמה) ו-7% לא דיווחו על השכלתם.

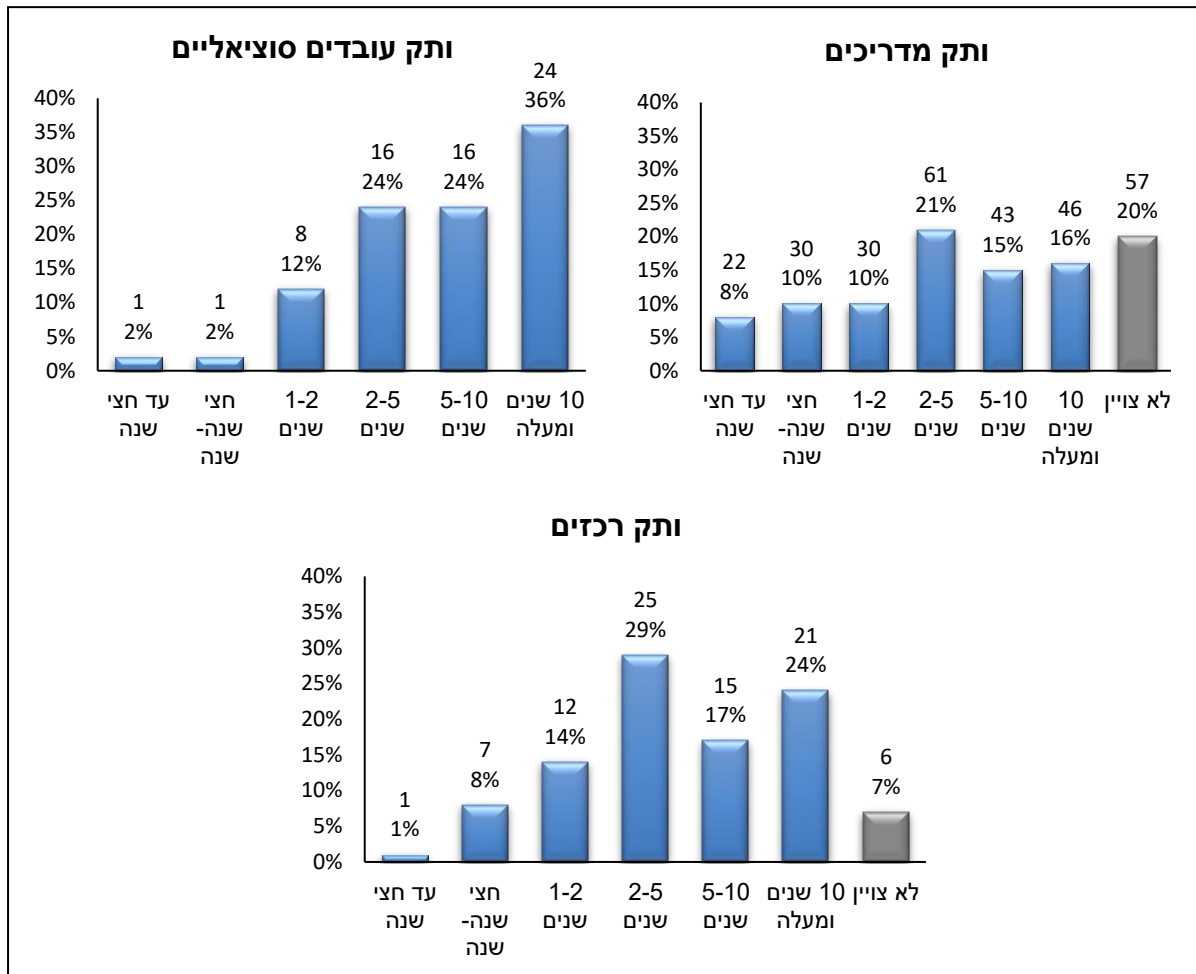
תרשים 18: מיפוי השכלה של המשתתפים שמילאו משוברים בקורסי קרן שלם בשנת תשע"ה לפי תפקידים

11. מיפוי מאפייני ותק של משתתפי הקורסים

במסגרת משוברי הקורסים אשר מילאו המשתתפים בקורסים בשנת תשע"ה נבחנו גם ותק המשתלמים. מתרשים 19 עולה כי בקרב המדריכים אחוז משמעותי יותר של בעלי ותק נמוך (8% בעלי ותק של עד חצי שנה ו-10% בעלי ותק של חצי שנה עד שנה), זאת לעומת העו"סים (2% בעלי ותק עד חצי שנה ו-2% בעלי ותק חצי שנה עד שנה) ולעומת מנהלים ורכזים (1% בעלי ותק עד חצי שנה, 8% בעלי ותק חצי שנה עד שנה). בותק של שנה עד שנתיים תמונת המצב יותר מאוזנת בדיווח בין בעלי התפקידים השונים, כאשר 10% מהמדריכים בעלי ותק זה, 12% מהעו"סים בעלי ותק זה ו-14% מהמנהלים והרכזים בעלי ותק זה. כרבע מבעלי התפקידים השונים הינם בעלי ותק של 2-5 שנים (21% מהמדריכים, 24% מהעו"סים ו-29% מהמנהלים ורכזים). בותק של 5-10 נמצאו 15% מהמדריכים, 24% מהעו"סים ו-17% מהמנהלים והרכזים. כמו כן בותק של למעלה מ-10 שנים נמצאו 16% מהמדריכים, 36% מהעו"סים ו-24% מהמנהלים והרכזים. 20% מהמדריכים ו-7% מהמנהלים והרכזים לא דיווחו כלל על הותק שלהם.

תרשים 19: מיפוי ותק של המשתתפים שמילאו משוברים בקורסי קרן שלם בשנת תשע"ה לפי תפקידים

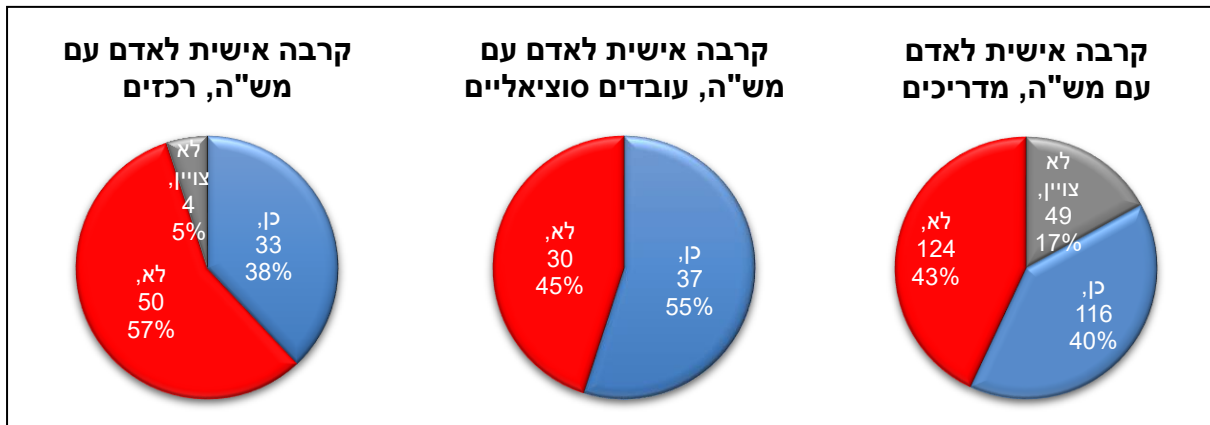
12. מיפוי מאפייני קרבה אישית של משתתפי הקורסים לאדם עם מש"ה

במסגרת מיפוי המאפיינים הדמוגרפיים של משתתפי הקורסים שענו על שאלוני המשוב בסיום הקורסים, בוצע גם מיפוי של הקרבה אישית (משפחתית או חברתית) של משתתפי הקורסים לאדם עם מש"ה. מתרשים 20. א. ניתן לראות כי 40% מהמדריכים הינם בעלי קרבה אישית לאדם עם מש"ה, 38% מהרכזים בעלי קרבה אישית לאדם עם מש"ה ו-55% מהעו"סים גם כן בעלי קרבה אישית לאדם עם מש"ה. 17% מהמדריכים ו-5% מהמנהלים ורכזים לא השיבו לשאלה זו.

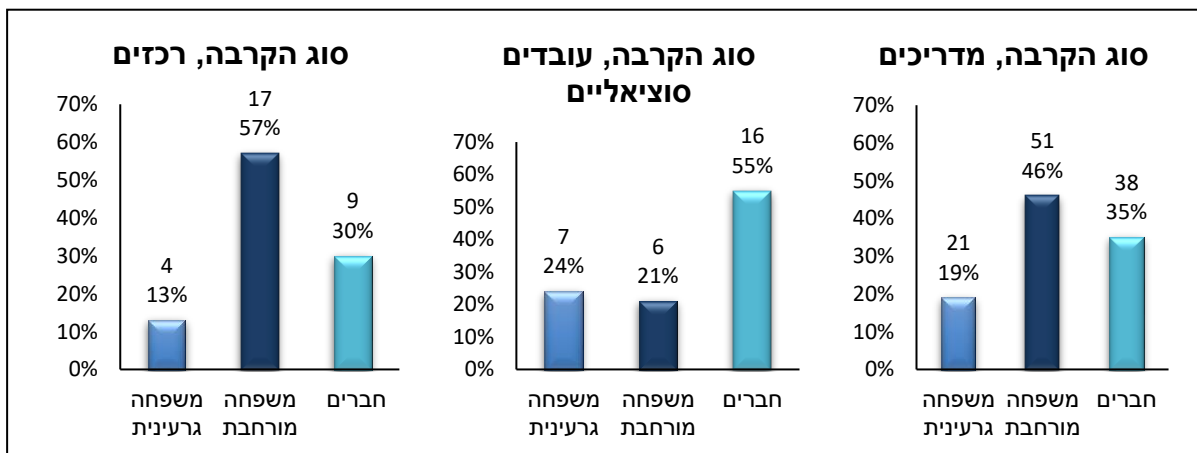
מתרשים 20. ב. עולה כי מבין המדריכים שבעלי קרבה אישית לאדם עם מש"ה, 19% הינם בעלי קרבה משפחתית מדרגה ראשונה לאדם עם מש"ה, 46% בעלי קרבה משפחתית רחוקה יותר, ו-35% בעלי קרבה חברית. בקרב העו"סים שצינו כי יש להם קרבה אישית לאדם עם מש"ה 24% דיווחו על קרבה משפחתית

מדרגה ראשונה, 21% דיווחו על קרבה משפחתית רחוקה יותר ו-55% דיווחו על קרבה חברתית. כמו כן, בקרב המנהלים והרכזים שדיווחו על קרבה אישית לאדם עם מש"ה, 13% בלבד דיווחו על קרבה משפחתית מדרגה ראשונה, 57% דיווחו על קרבה משפחתית רחוקה יותר ו-30% דיווחו על קרבה חברתית.

תרשים 20.א.: מיפוי קרבה אישית של המשתתפים שמילאו משוברים בקורסי קרן שלם בשנת תשע"ה לפי תפקידים

תרשים 20.ב.: מיפוי סוג הקרבה של המשתתפים שמילאו משוברים בקורסי קרן שלם בשנת תשע"ה לפי תפקידים

* סוג הקרבה צוין על ידי 110 מדריכים, 29 עובדים סוציאליים ו-30 רכזים. אחוזים מחושבים מתוך מי שענה.

סיכום ומסקנות מרכזיות

להלן מספר מסקנות עיקריות שעלו מתוך ממצאי ההערכה הרבים המוצגים בדו"ח זה :

1. **הנגשה מגזרית** - הדו"ח משקף את קיומם של מגוון קורסים המיועדים למגזרים השונים בחברה בישראלית. קרן שלם מנגישה קורסים למגזרים שונים באמצעות התאמת התכנים, אמצעי הלמידה, המתודות, השפה ועוד. כל זאת במטרה להביא את הידע לכלל נותני השירות לאוכלוסייה עם מש"ה.
  2. **הנגשה גיאוגרפית** - בהתאם למפורט בדו"ח, מערך הפיתוח המקצועי מתקיים בפריסה גיאוגרפית רחבה, במטרה לצמצם את ה"מרחק הגאוגרפי" - בין העובד לידע.
  3. **הפחתת שחיקה ושימור עובדים** - מן הדו"ח עולה כי 31% ממשתתפי המחקר הם בעלי ותק של 5 ומעלה שנים בתפקיד. נתון זה יכול להתקשר לנושא השחיקה, שכן ייתכן וההתמדה בעבודה קשורה גם לסביבת העבודה ובכלל זה לפיתוח המקצועי של העובדים.
  4. **צרכנים** - קיימת שונות בין הגורמים המפעילים בתדירות ובהיקף שליחת עובדיהם לקורסים, אך ניתן לומר כי ישנן רשויות/מפעילים המתמידים לצרוך את שמציע מערך הפיתוח המקצועי בקרן, כגון: עיריית אשדוד, אלווין כולל אלווין אלקודס, אקים ישראל, צ'יימס תל שבע, אגודת עמי. ניתן להסיק כי על אף משאבי הזמן והכסף אשר משקיעים מפעילים אלו, ההעשרה לה זוכים עובדיהם במסגרת מערך הפיתוח המקצועי, משתלמת וחוזרת אליהם.
- מסמך זה משקף את התהליך הסדור שנבנה בקרן שלם בתחום הפיתוח המקצועי, בהובלת וועדת הפיתוח המקצועי אשר בה שותפים נציגי משרד הרווחה והרשויות המקומיות.
- תוצאות תהליך זה באות לידי ביטוי במספר הגדל של קורסים והשתלמויות, בכמות המשתתפים, בעושר התכנים, האופנים, קהלי היעד המגוונים, ובפריסה הגיאוגרפית הרחבה.

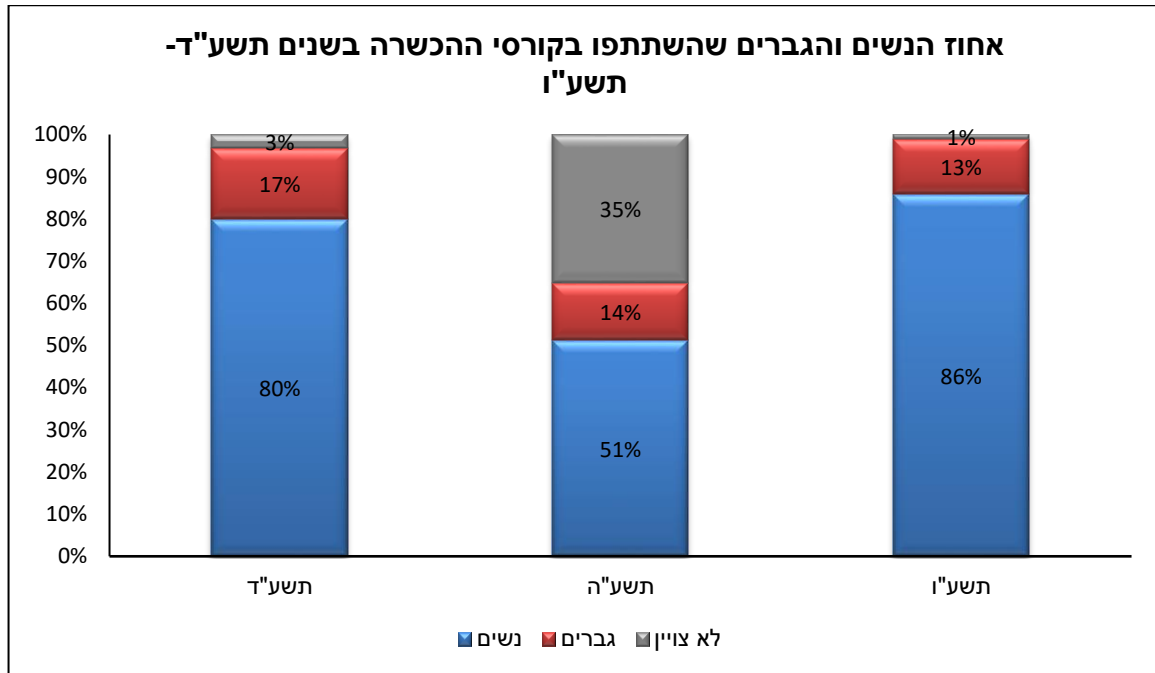

נספחים

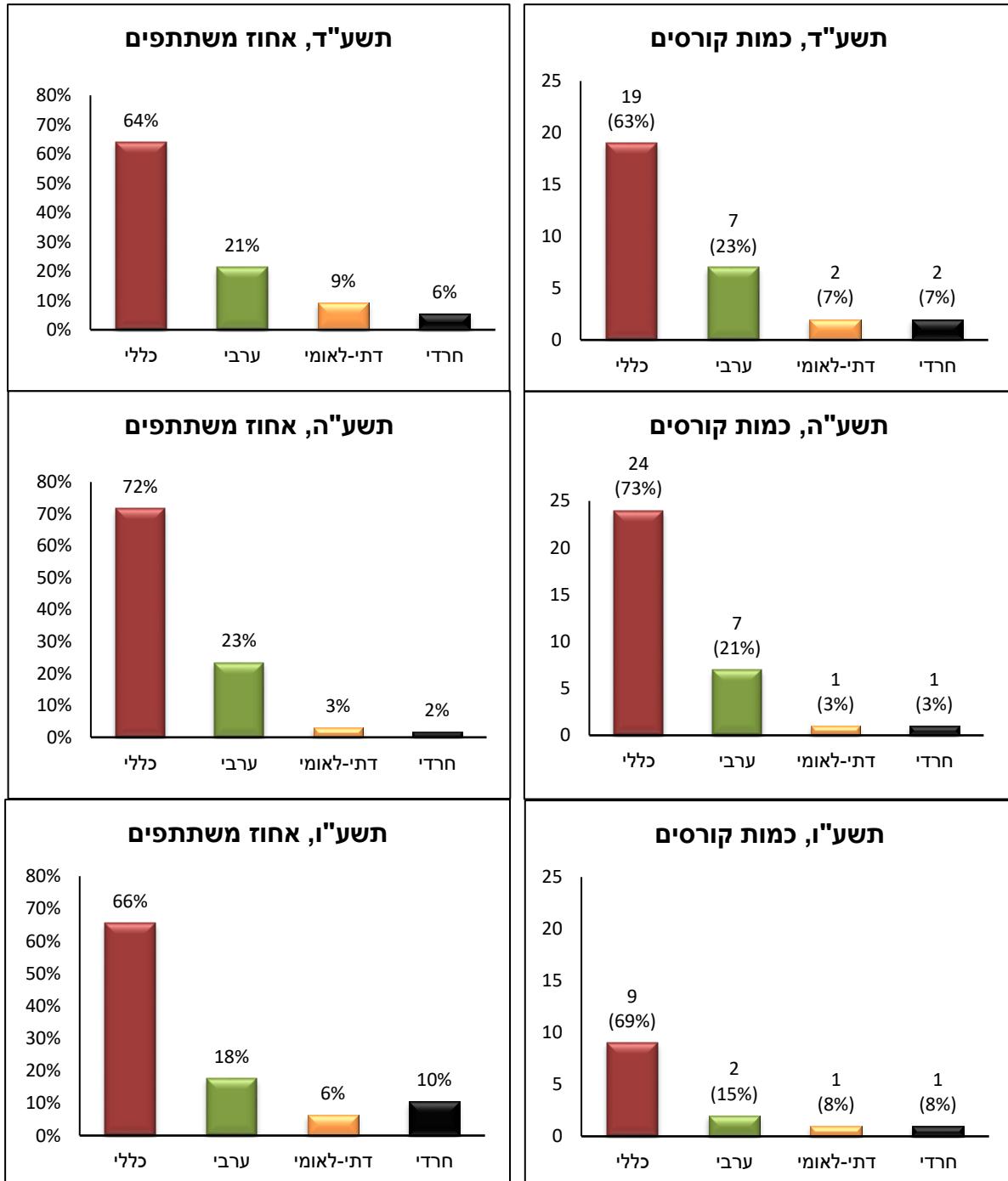
נספח 1: מאפייני רקע של המשתלמים בחלוקה לשנים

תרשים א': מיפוי מגדרי של משתתפי הקורסים לפי שנים

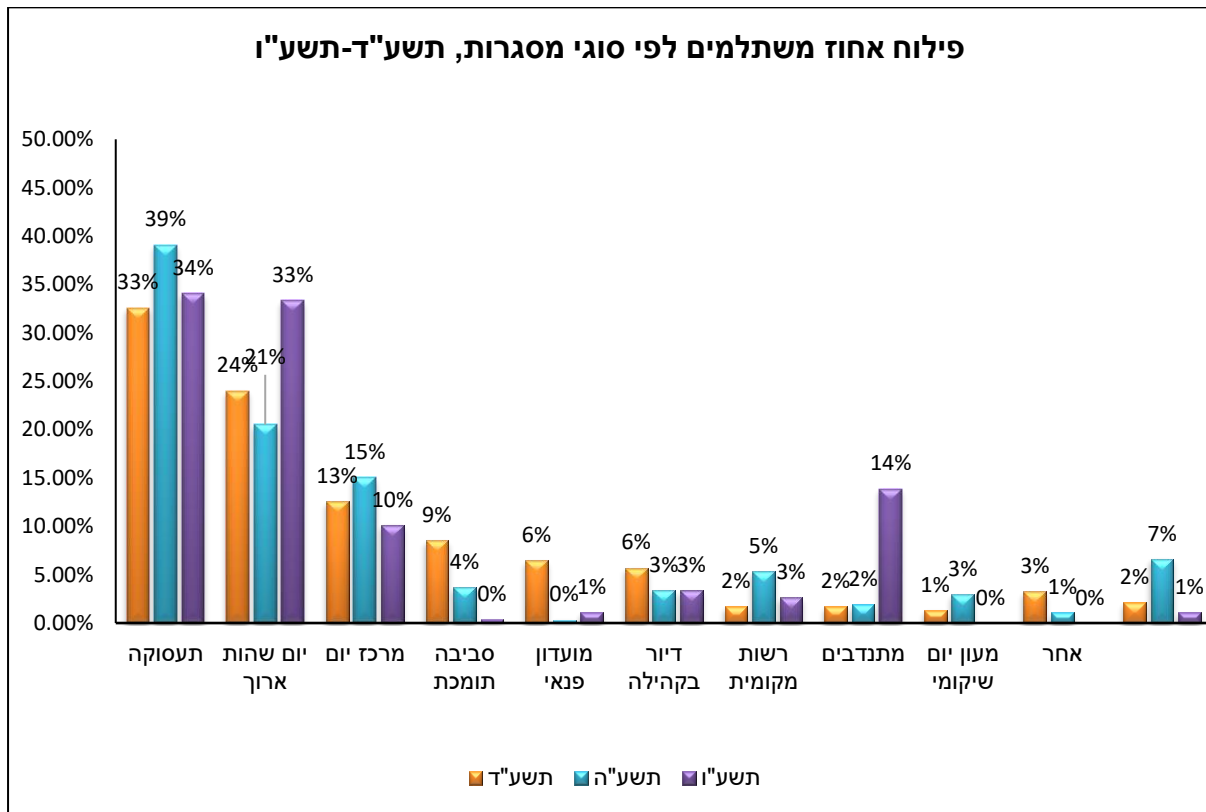
• הערה: כאמור, בשנת תשע"ו המיפוי בוצע רק עבור כמחצית מהקורסים (לכן גרף זה הועבר לנספחים).

תרשים ב': מיפוי ייעוד מגזרי של קורסים ומשתתפי קורסים בחלוקה לשנים תשע"ד-תשע"ו:

הערה: כאמור, בשנת תשע"ו המיפוי בוצע רק עבור כמחצית מהקורסים (לכן גרף זה הועבר לנספחים).

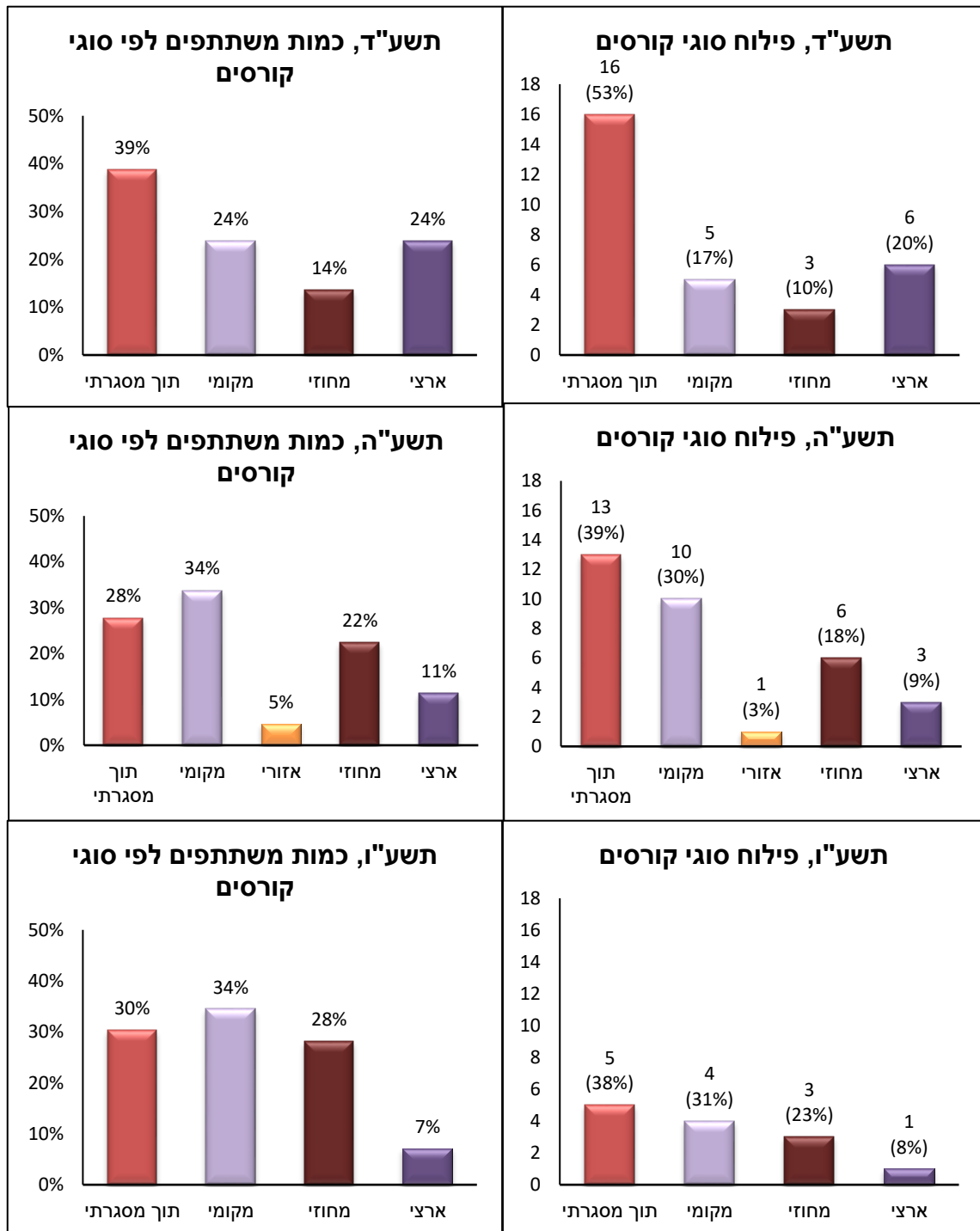
תרשים ג': מיפוי המסגרות השולחות לפי שנים

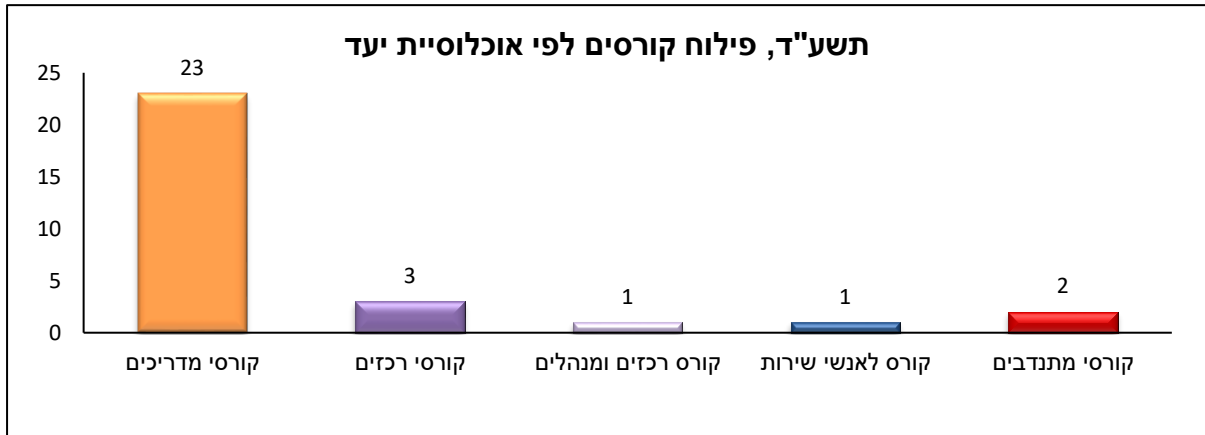
הערה: כאמור, בשנת תשע"ו המיפוי בוצע רק עבור כמחצית מהקורסים (לכן גרף זה הועבר לנספחים).

נספח 2: מיפוי מאפייני הקורסים לפי שנים

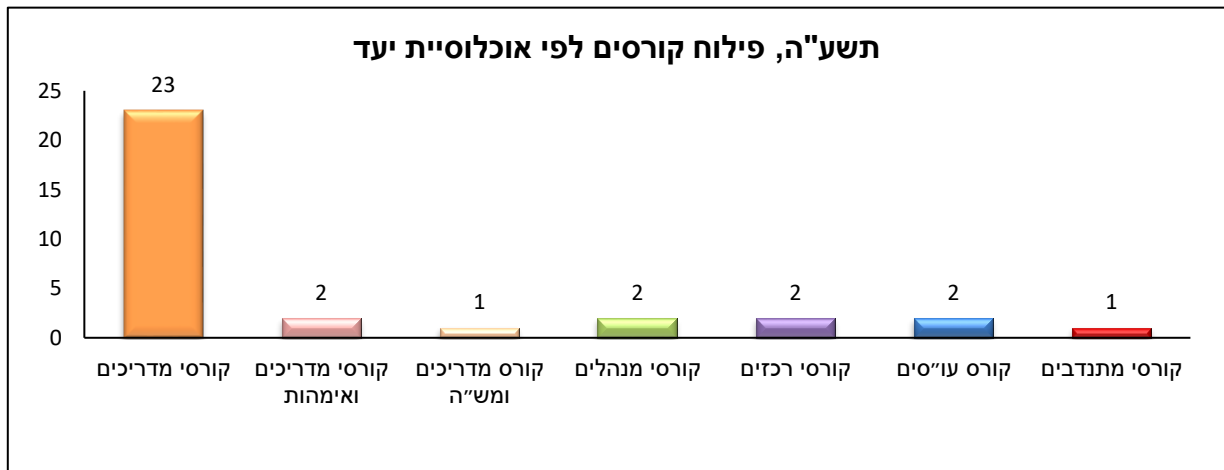
תרשים ד': מיפוי סוגי קורסים וכמות משתלמים לפי שנים:

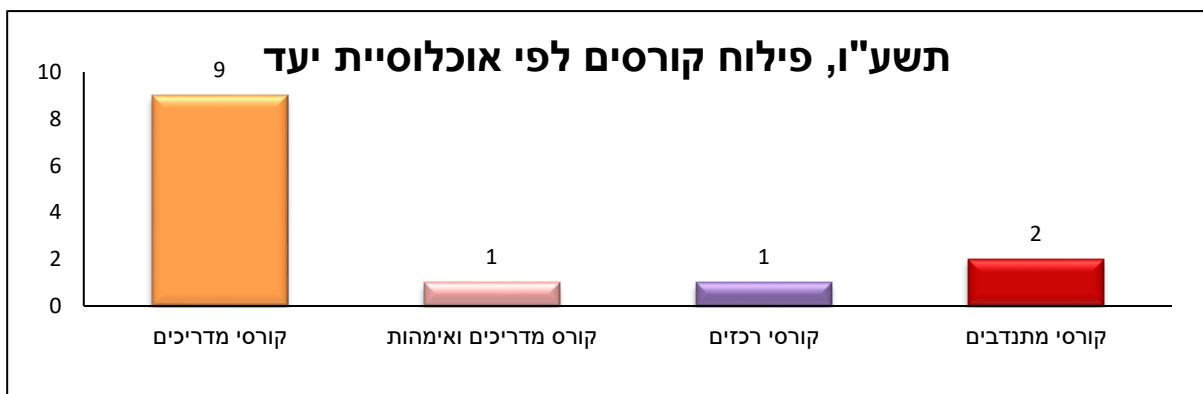
תרשים ה': פילוח קורסים לפי ייעוד תפקידים ומשתלמים בפועל בשנת תשע"ד

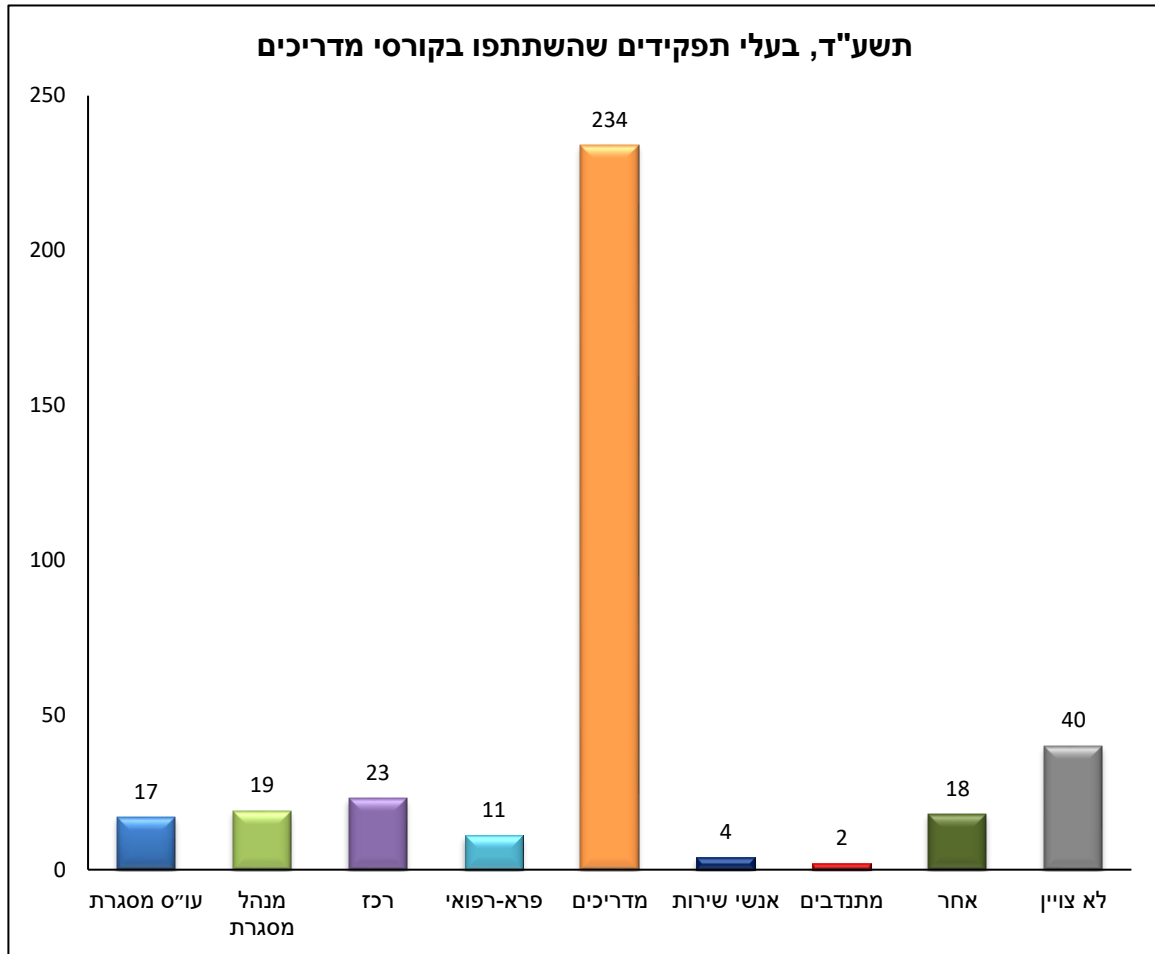
תרשים ו': פילוח קורסים לפי ייעוד תפקידים ומשתלמים בפועל בשנת תשע"ה

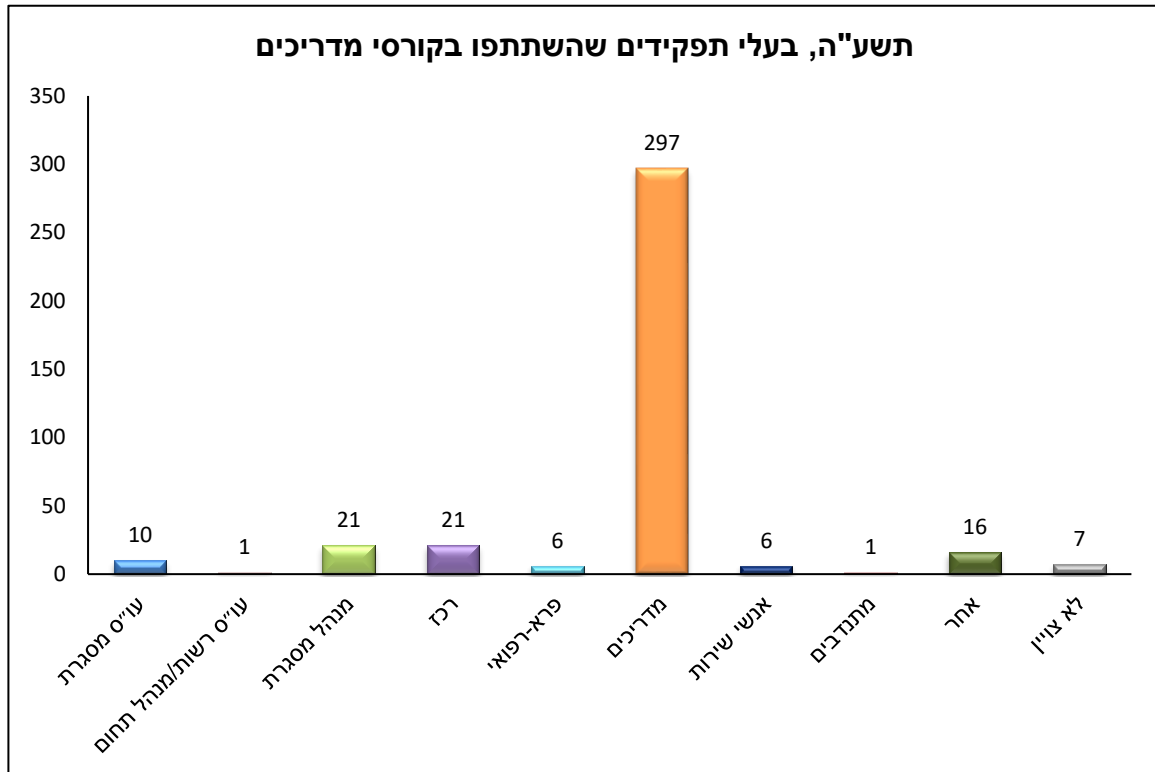
תרשים ז': פילוח קורסים לפי ייעוד תפקידים ומשתלמים בפועל בשנת תשע"ו

תרשים ח': בעלי תפקידים שהשתתפו בקורסי מדריכים בשנת תשע"ד:

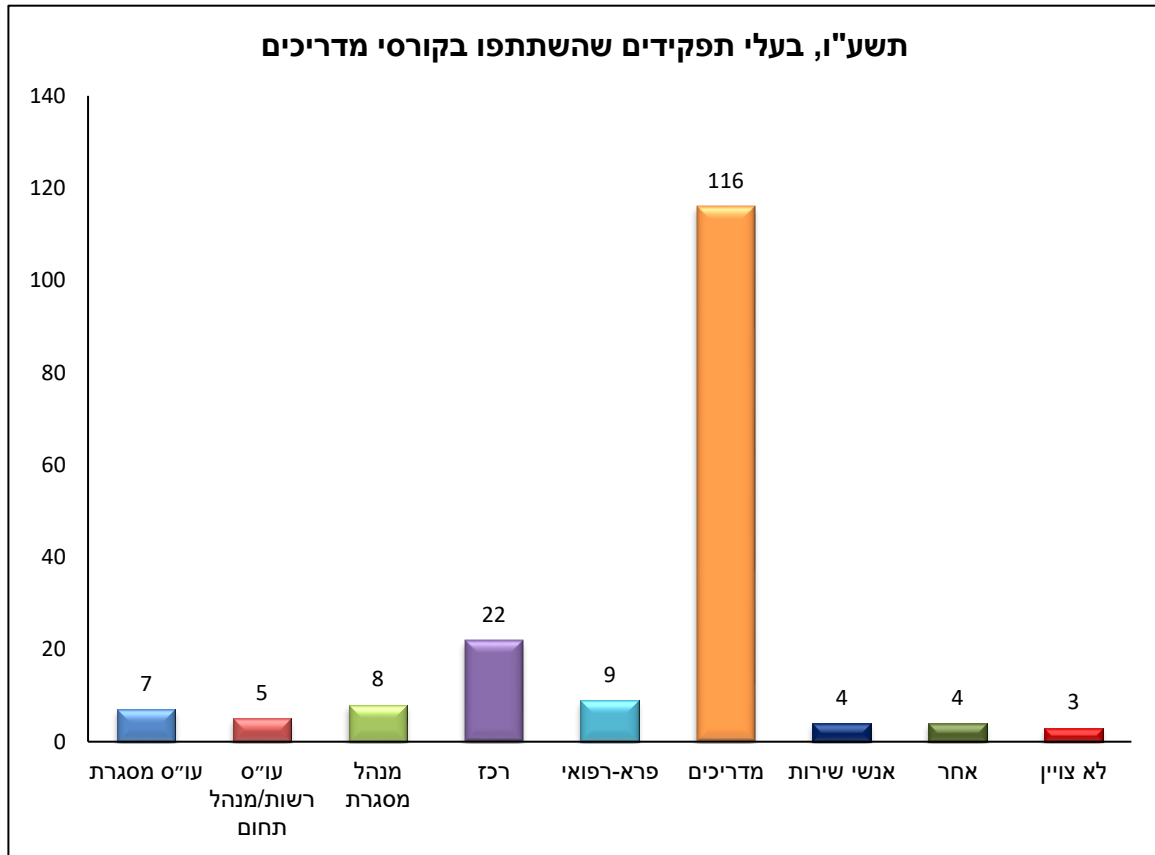

תרשים ט': בעלי תפקידים שהשתתפו בקורסי מדריכים בשנת תשע"ה:

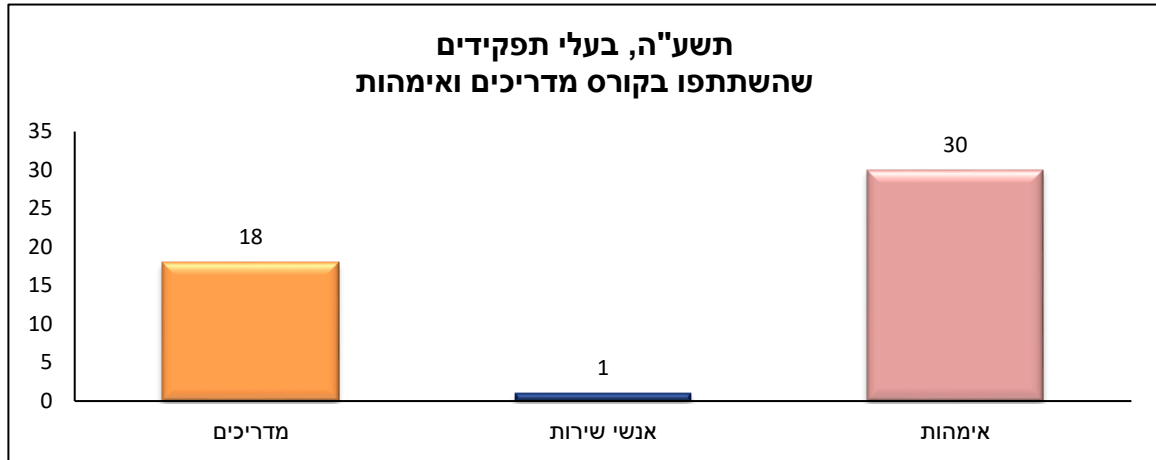

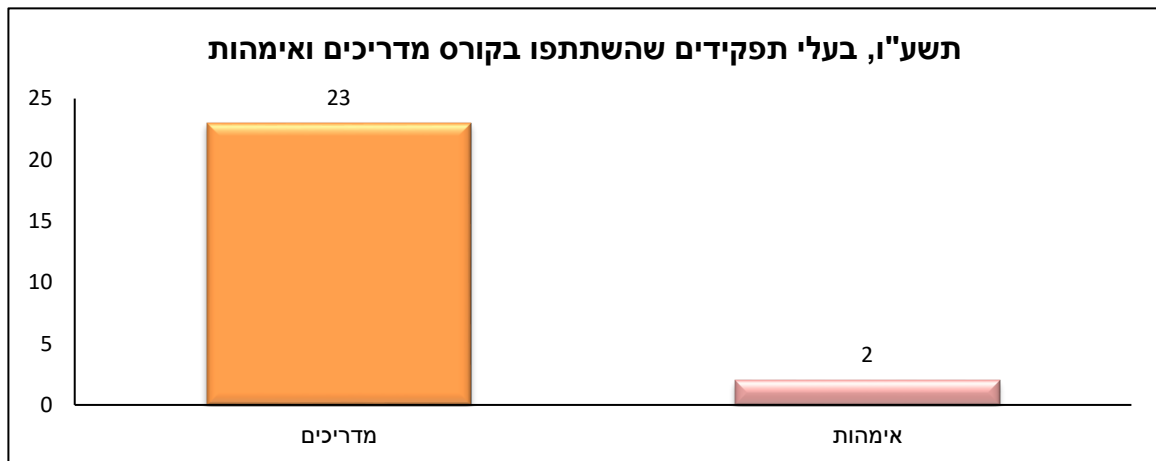
תרשים י': בעלי תפקידים שהשתתפו בקורסי מדריכים בשנת תשע"ו:

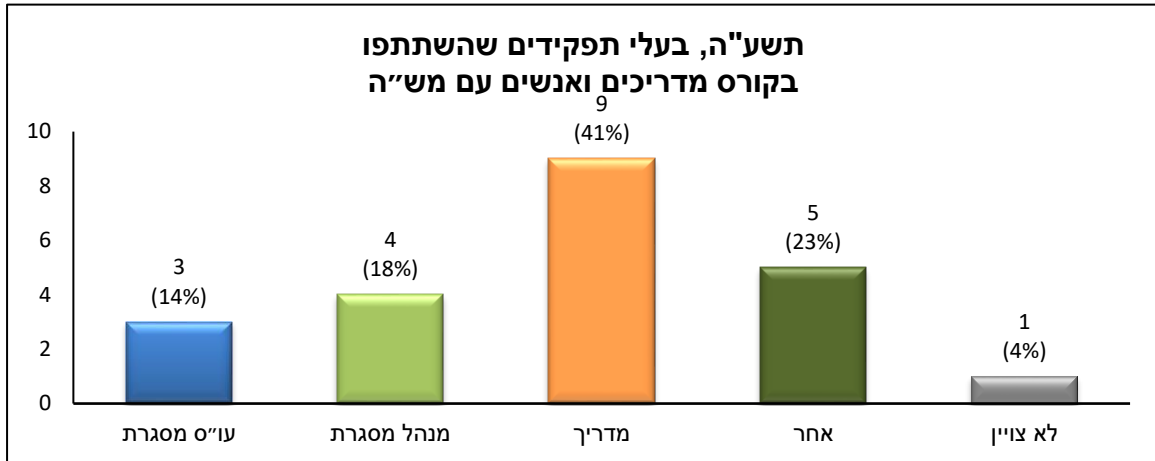
תרשים י"א: בעלי תפקידים שהשתתפו בקורסי מדריכים ואימהות בשנת תשע"ה:

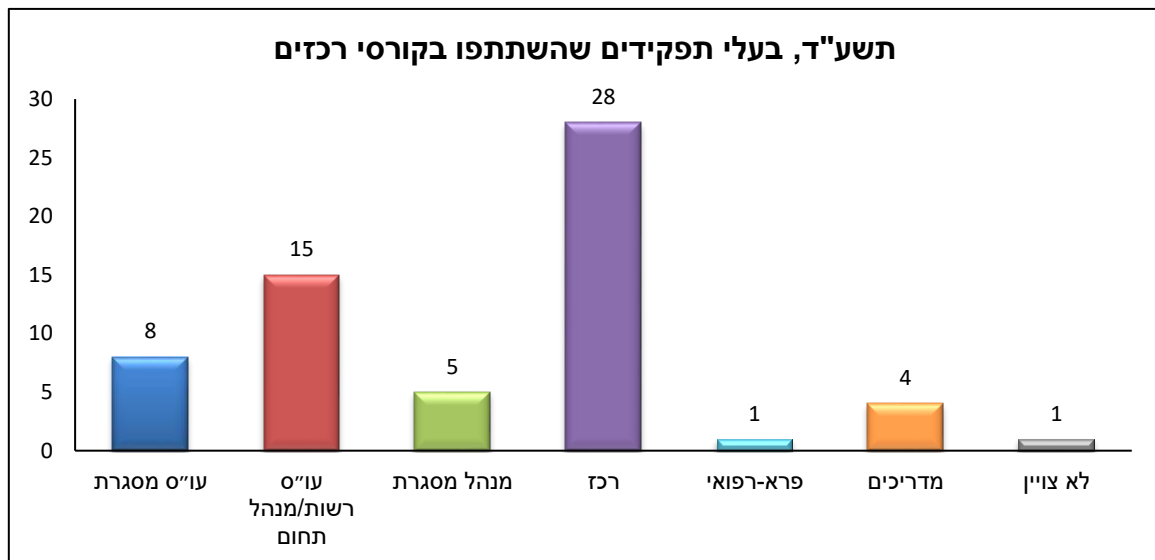
תרשים י"ב: בעלי תפקידים שהשתתפו בקורסי מדריכים ואימהות בשנת תשע"ו:

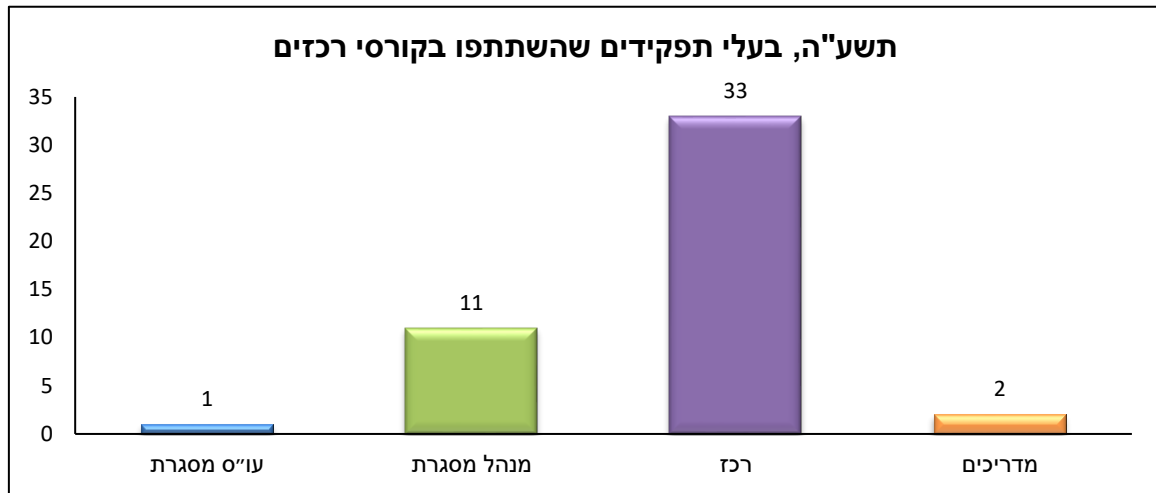
תרשים י"ג: בעלי תפקידים שהשתתפו בקורסי מדריכים ואנשים עם מש"ה בשנת תשע"ה:

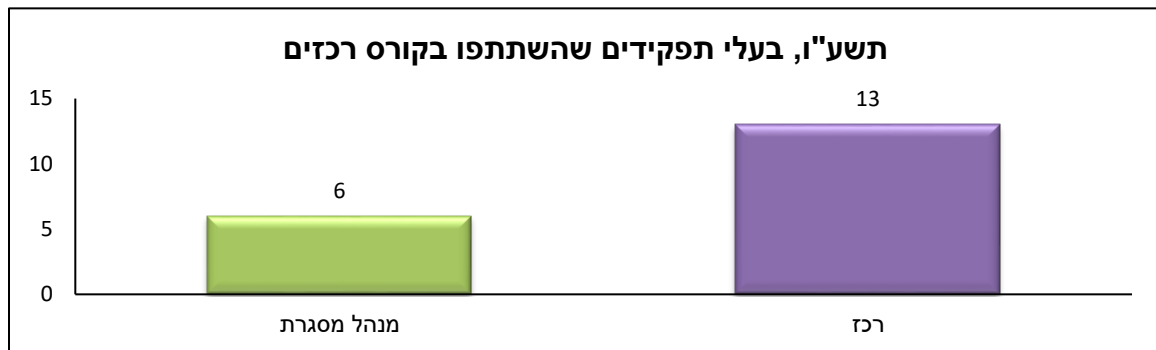
תרשים י"ד: בעלי תפקידים שהשתתפו בקורסי רכזים בשנת תשע"ד:

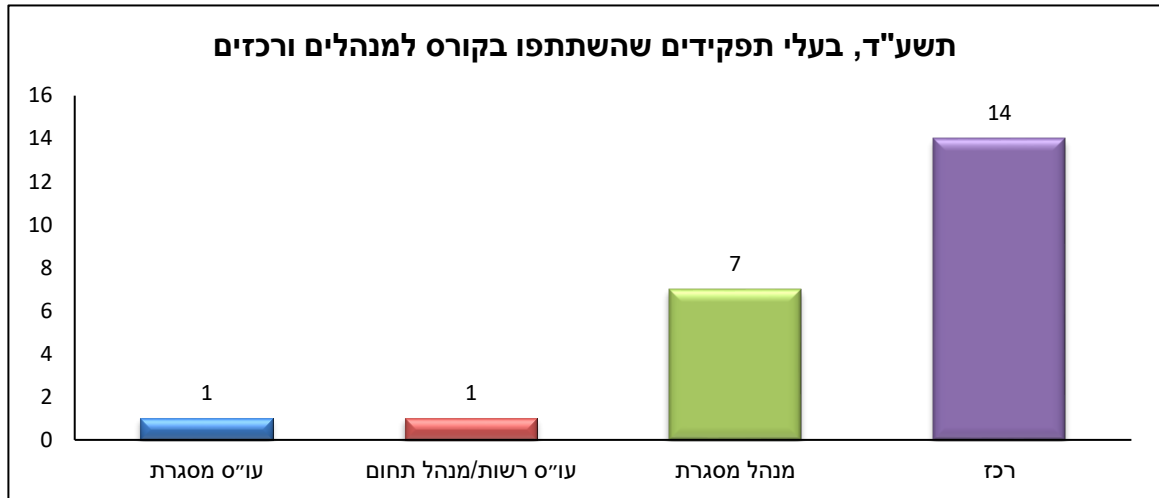
תרשים ט"ו: בעלי תפקידים שהשתתפו בקורסי רכזים בשנת תשע"ה:

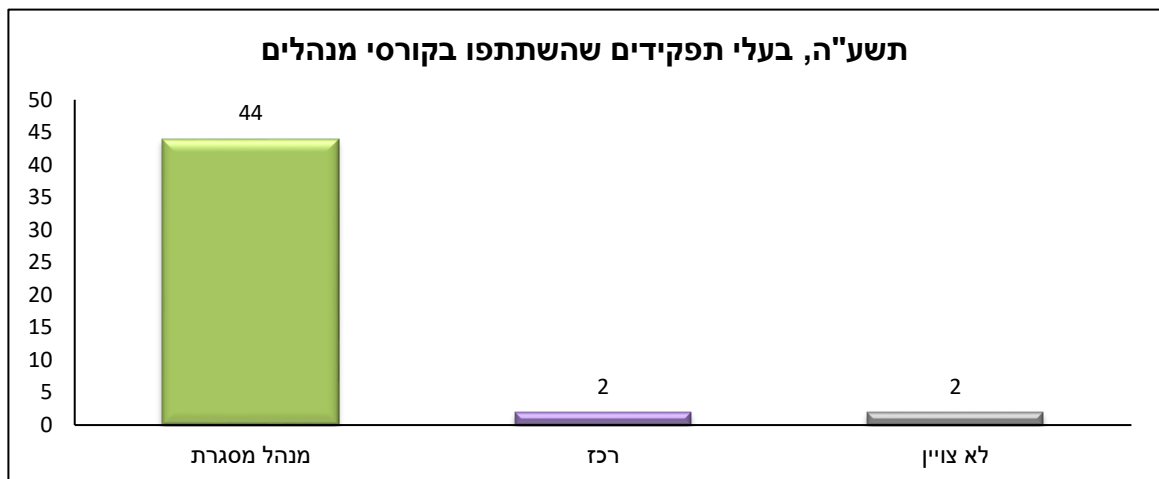
תרשים ט"ז: בעלי תפקידים שהשתתפו בקורסי רכזים בשנת תשע"ו:

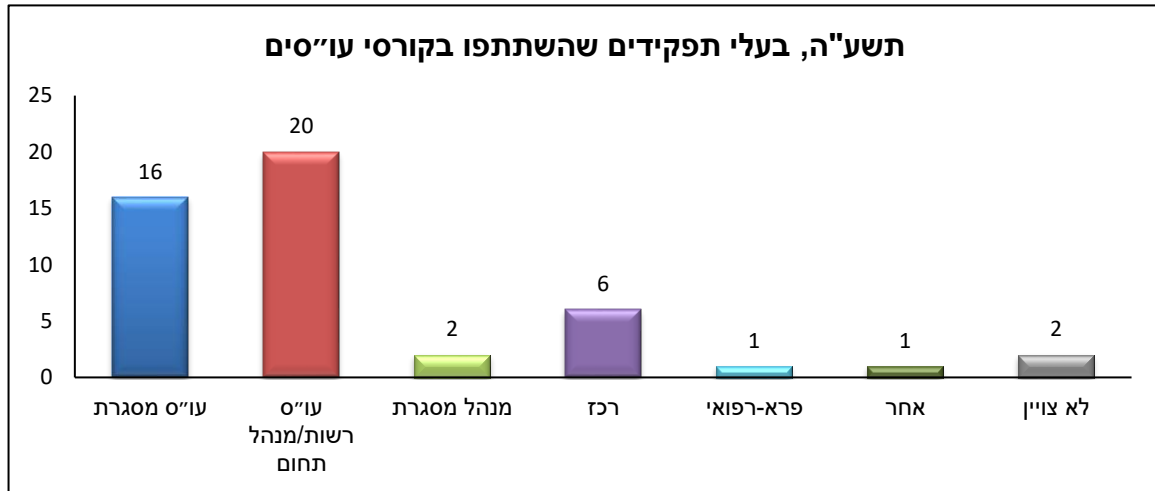
תרשים י"ז: בעלי תפקידים שהשתתפו בקורס מנהלים ורכזים בשנת תשע"ד:

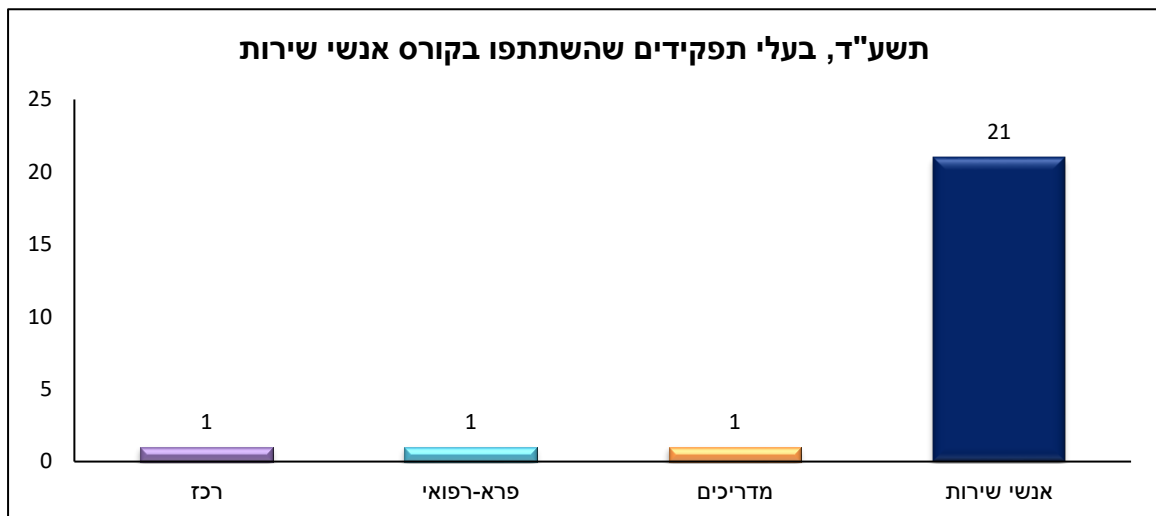
תרשים י"ח: בעלי תפקידים שהשתתפו בקורסי מנהלים בשנת תשע"ה:

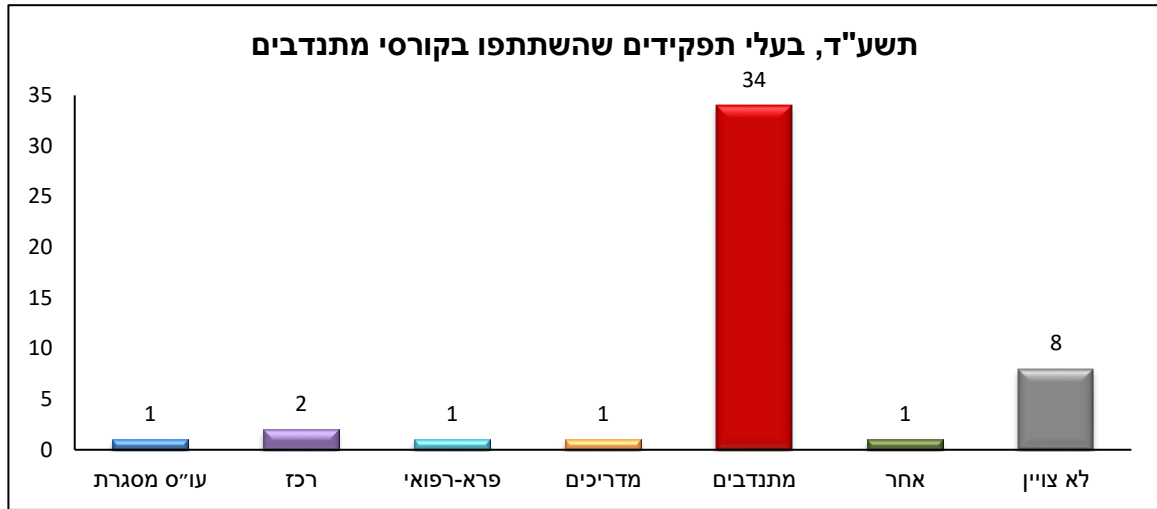
תרשים י"ט: בעלי תפקידים שהשתתפו בקורסי עו"סים בשנת תשע"ה:

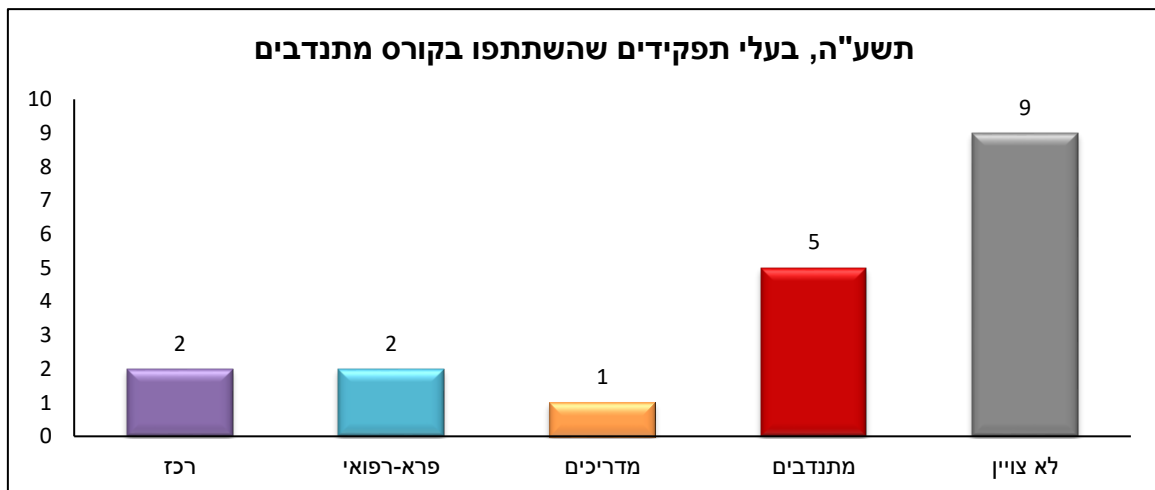
תרשים כ': בעלי תפקידים שהשתתפו בקורס אנשי שירות בשנת תשע"ד:

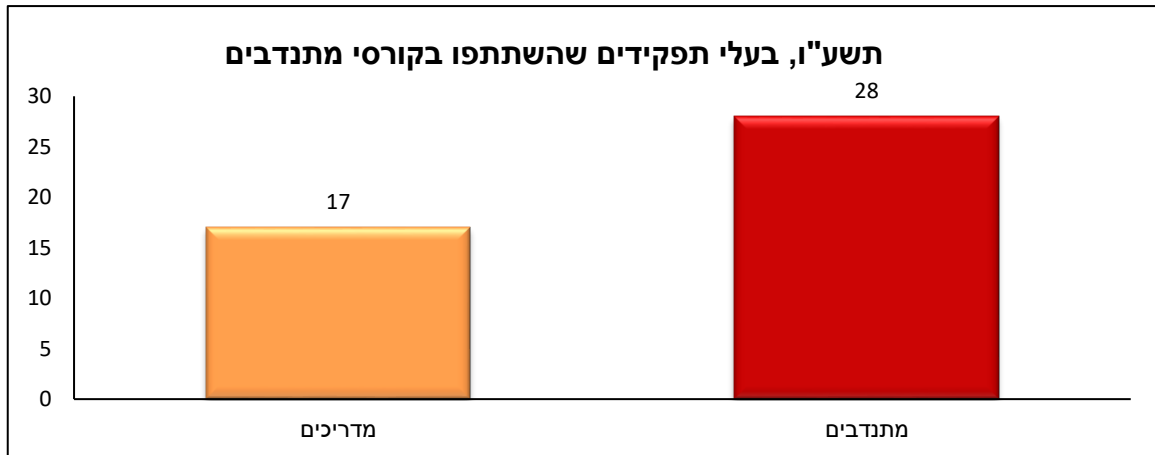
תרשים כ"א: בעלי תפקידים שהשתתפו בקורסי מתנדבים בשנת תשע"ד:

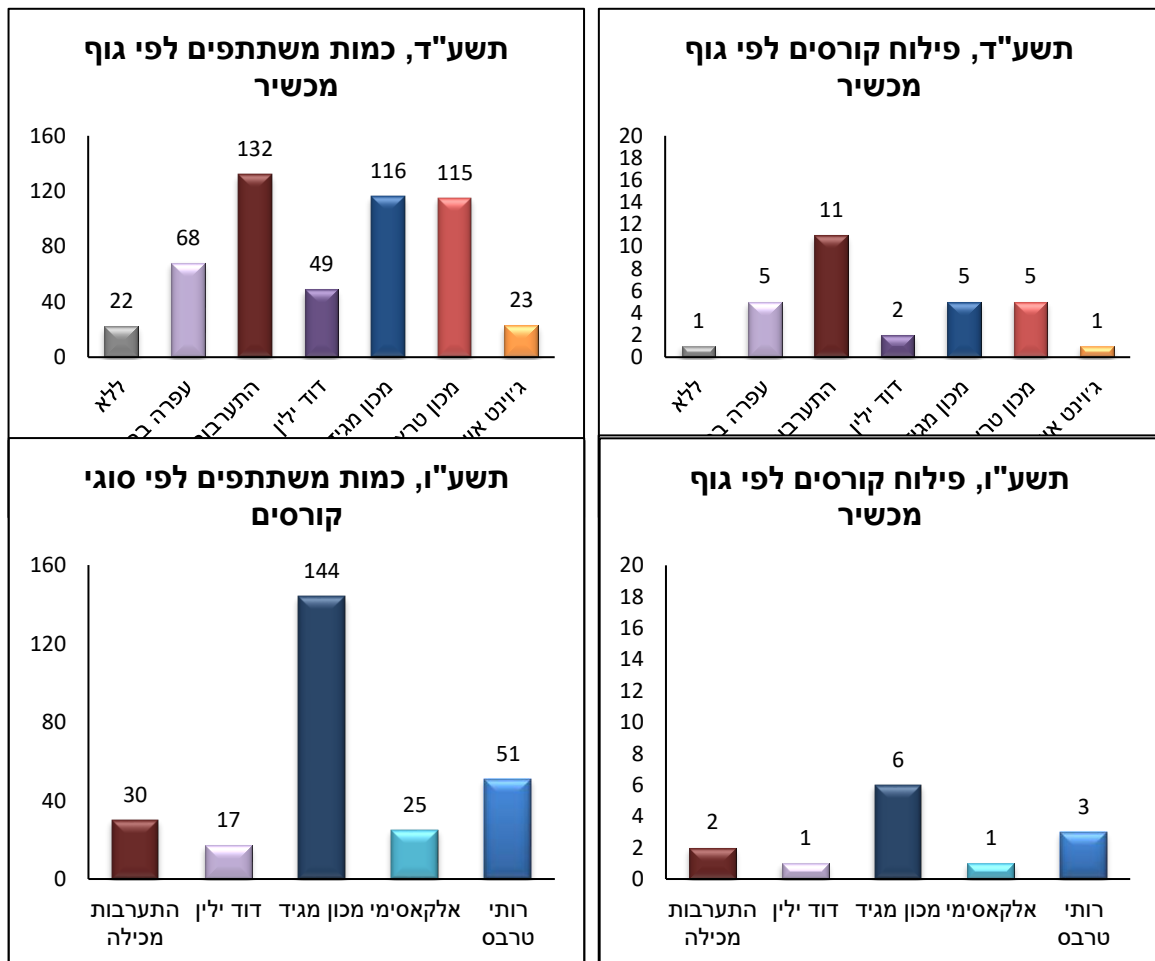
תרשים כ"ב: בעלי תפקידים שהשתתפו בקורסי מתנדבים בשנת תשע"ה:

תרשים כ"ג: בעלי תפקידים שהשתתפו בקורסי מתנדבים בשנת תשע"ו:

תרשים כ"ד: פילוח קורסים וכמות משתלמים לפי גוף מכשיר בחלוקה לשנים תשע"ד-תשע"ו:

נספח 3: רשימת קורסי ההכשרה שקיימה קרן שלם בשנת תשע"ד אשר נכללו במיפוי

קורסי תשע"ד							
מס'	נושא הקורס	אוכלוסיית היעד	גורם מבצע	מקום	מחוז	מגזר	אופי הקורס
1.	פנאי לאוכלוסייה עם מש"ה	מדריכים ומטפלים ממסגרות היום בבני ברק	מכון טראמפ	עזר מציון, בני ברק	מרכז	חרדי	מקומי
2.	הכרות עם עולם המש"ה	מתנדבי נופשון קרני שומרון	מכון מגיד	נופשון קרני שומרון	מרכז	דתי לאומי	מקומי
3.	התערבות מכילה	מדריכים ומטפלים מע"ש טיבה	התערבות מכילה	מע"ש טיבה	מרכז	ערבי	פנים מסגרת
4.	התערבות מכילה	מדריכים ומטפלים מע"ש רעננה	התערבות מכילה	מע"ש רעננה	מרכז	כללי	פנים מסגרת
5.	התערבות מכילה	מדריכים ומטפלים, מסגרת יום שהות ארוך, בי"ס עמל ועוז, חולון	התערבות מכילה	ביה"ס עמל, חולון	מרכז	כללי	פנים מסגרת
6.	משפחתו של האדם עם המש"ה	מדריכים ומטפלים ממסגרות היום במחוז ירושלים	מכללת דוד ילין	מכללת דוד ילין	ירושלים	כללי	מחוזי
7.	פנאי לאוכלוסייה עם מש"ה	מדריכים ומטפלים ממסגרות היום במזרח י"ם	מכון מגיד	אוני' הר הצופים	ירושלים	ערבי	מקומי
8.	הכרות עם עולם המש"ה	מתנדבי שנת שירות, מבשרת ציון	מכללת דוד ילין	מבשרת ציון	ירושלים	דתי לאומי	מקומי
9.	התערבות מכילה	מדריכים ומטפלים, מע"ש אלווין אלקודס	התערבות מכילה	מע"ש אלווין אלקודס	ירושלים	ערבי	פנים מסגרת
10.	התערבות מכילה	מדריכים ומטפלים מע"ש עלי שיח	התערבות מכילה	מע"ש עלי שיח	ירושלים	חרדי	פנים מסגרת
11.	סגור עצמי	מדריכים ומטפלים, מע"ש שק"ל י"ם	עפרה ברגר	מע"ש שק"ל	ירושלים	כללי	פנים מסגרת
12.	התערבות במשפחות לילד עם מש"ה בגיל הרך	עו"ס המחלקות לש"ח, מרכזים להתפתחות הילד, מעונות יום שיקומים, בתי חולים, ירושלים	ביה"ס המרכזי	ויצ"ו ירושלים	ירושלים	כללי	מחוזי
13.	התערבות מכילה	מדריכים ומטפלים, מע"ש אילת	התערבות מכילה	מע"ש אילת	דרום	כללי	פנים מסגרת
14.	התערבות מכילה	מדריכות במסגרת יום שהות ארוך, תל שבע	התערבות מכילה	הקריה החינוכית תל שבע	דרום	ערבי	פנים מסגרת
15.	סגור עצמי	מדריכים ומטפלים, מע"ש יחדיו ב"ש	עפרה ברגר	מע"ש יחדיו	דרום	כללי	פנים מסגרת
16.	סגור עצמי	מדריכים ומטפלים, מרכז יום נתיבות	עפרה ברגר	מרכז יום נתיבות	דרום	כללי	פנים מסגרת
17.	טכנולוגיות חכמות ככלי מסייע בטיפול	מדריכים ומטפלים ממסגרות היום בקהילה	מכון מגיד	מכללת ג'ון ברייס חיפה	צפון	כללי	מחוזי

18.	הכרות עם ההתפתחות המינית חברתית	מדריכים ומטפלים דוברי ערבית מרצף השירותים במחוז צפון	מכון טראמפ	מכללת ג'ון ברייס, חיפה	צפון	כללי	מחוזי
19.	פנאי לאוכלוסייה עם מש"ה	מדריכים ומטפלים ממסגרות היום בחדרה	מכון טראמפ	מרכז המזדקנים, חדרה	צפון	כללי	מקומי
20.	התערבות מכילה	מדריכים ומטפלים מע"ש כפר קרע	התערבות מכילה	מע"ש כפר קרע	צפון	ערבי	פנים מסגרת
21.	התערבות מכילה	מדריכים ומטפלים ממרכז יום בית גיל	התערבות מכילה	מרכז בית גיל כרמיאל	צפון	כללי	פנים מסגרת
22.	התערבות מכילה	מדריכים ומטפלים מע"ש בנימינה	התערבות מכילה	מע"ש בנימינה	צפון	כללי	פנים מסגרת
23.	סגור עצמי	מדריכים, מע"ש מארג כפר ורדים	עפרה ברגר	כפר ורדים	צפון	כללי	פנים מסגרת
24.	סגור עצמי	מדריכים ומטפלים, מע"ש אום אל פחם	עפרה ברגר	מע"ש אום אל פחם	צפון	ערבי	פנים מסגרת
25.	מדריכי סביבה תומכת	מדריכי סביבה תומכת מרחבי הארץ	מכון טראמפ	מכון ארגמן, ת"א	ארצי	כללי	ארצי
26.	פורום רכזי סביבה תומכת	רכזי התוכנית מכל הארץ	ללא	מיקום משתנה	ארצי	כללי	ארצי
27.	הכרות עם עולם המש"ה למזכירות ואנשי משק	מזכירות ואנשי משק ממסגרות ברחבי הארץ	מכון טראמפ	שיתופים, בית יהושע	ארצי	כללי	ארצי
28.	מפגשים מקצועיים לרכזי מתנדבים	רכזי מתנדבים מסגרות עמותות וארגונים	מיד"א	מיד"א, רמת גן	ארצי	כללי	ארצי
29.	מפגשים מקצועיים לרכזי מועדונים חברתיים	רכזי מועדונים	מכון מגיד	שיתופים, בית יהושע	ארצי	כללי	ארצי
30.	רכזי יום שהות ארוך	רכזי יום שהות ארוך	מכון מגיד	בית נט"ל	ארצי	כללי	ארצי

נספח 4: רשימת קורסי ההכשרה שקיימה קרן שלם בשנת תשע"ה אשר נכללו במיפוי

קורסי תשע"ה							
אופי הקורס	מגזר	מחוז	מקום	גורם מבצע	אוכלוסיית היעד	נושא הקורס	
מקומי	דתי לאומי	ירושלים	מתנ"ס מבשרת ציון	דוד ילין	מתנדבי שנת שירות, מבשרת ציון	הכרות עם עולם המוגבלות השכלית	1.
אזורי	ערבי	מרכז	ביה"ס אלג'אן	אלקאסמי	מדריכות ומטפלות ממסגרות היום בקהילה בכפר קאסם, טיבה, ג'לג'וליה וקלנסווה	הכרות עם ההתפתחות המינית חברתית	2.
מקומי	כללי	ירושלים	אשדוד	מכון טראמפ	מדריכים ומטפלים ממסגרות היום בקהילה אשדוד	פנאי לאוכלוסייה עם מוגבלות שכלית	3.
מקומי	ערבי	ירושלים	קמפוס הר הצופים	מכון מגיד	מדריכים ומטפלים ממסגרות היום במזרח ירושלים	הכרות עם ההתפתחות המינית חברתית	4.
מקומי	כללי	מרכז	מרכז יעד, נתניה	מכון טראמפ	מדריכים ומטפלים ממסגרות היום בקהילה בנתניה	שילוב אומניות	5.
מקומי	כללי	דרום	מרכז קשת, שדרות	מכון טראמפ	מדריכים ומטפלים, בשילוב אנשים עם מש"ה ממסגרות היום בקהילה בשדרות	תקשורת ותת"ח	6.
מחוזי	כללי	צפון	מ.א עמק יזרעאל	מכון טראמפ	עו"ס ובעלי תפקידים במועצות האזוריות במחוז צפון	שילוב צמי"ד במועצות אזוריות	7.
ארצי	כללי	ארצי	מכון ארגמן, ת"א	מכון טראמפ	מדריכי סביבה תומכת מרשיות ועמותות מכל הארץ	מדריכי סביבה תומכת- מפגשים מקצועיים	8.
מקומי	כללי	ירושלים	אשדוד	מכון מגיד	מדריכות, מטפלות ונשות צוות נוספות ממסגרות היום בקהילה באשדוד	אובדן ושכול	9.
ארצי	כללי	ארצי	מיד"א	מכון מגיד	רכזי יום שהות ארוך, וותיקים וחדשים מכל הארץ	רכזי יום שהות ארוך - מפגשים מקצועיים	10.
מחוזי	כללי	צפון	מכללת ג'ון ברייס	מכון מגיד	מדריכים ומטפלים ישירים ממרכזי יום טיפוליים סיעודיים +21, ומסגר' יום שהות ארוך טיפוליות סיעודיות, צפון	האדם הסיעודי	11.
מחוזי	כללי	ירושלים	הר הצופים	מכון מגיד	מדריכים בעלי גישה וידע טכנולוגי מרצף השירותים בקהילה, במחוז ירושלים	טכנולוגיות חכמות ככלי מסייע	12.
מקומי	ערבי	דרום	תל שבע	מכון מגיד	מדריכות, מטפלות ואימהות ממסגרת יום שהות ארוך	פנאי לאוכלוסייה עם מוגבלות שכלית	13.
מקומי	ערבי	דרום	מתנ"ס רהט	מכון מגיד	מדריכות, מטפלות ואימהות ממסגרת יום שהות ארוך	פנאי לאוכלוסייה עם מוגבלות שכלית	14.
מקומי	כללי	מרכז	מע"ש אחיקם ת"א	אשל	מדריכים ומטפלים, ת"א	האדם המזדקן	15.

16.	האדם המזדקן	מדריכים ומטפלים, מחוז ירושלים	אשל	ירושלים	ירושלים	כללי	מקומי
17.	סגור עצמי	מדריכים ומטפלים, מע"ש אור יהודה	עפרה ברגר	מע"ש אור יהודה	מרכז	כללי	פנים מסגרת
18.	סגור עצמי	מדריכים ומטפלים, מעש בני ברק	עפרה ברגר	מעש בני ברק	מרכז	חרדי	פנים מסגרת
19.	סגור עצמי	מדריכים ומטפלים, מעש טייבה	עפרה ברגר	מעש טייבה	מרכז	ערבי	פנים מסגרת
20.	התערבות מכילה	מדריכים ומטפלים	התערבות מכילה	מרכז יום שיקמה, חולון	מרכז	כללי	פנים מסגרת
21.	התערבות מכילה	מדריכים ומטפלים	התערבות מכילה	מרכז יום אלווין אלקודס	ירושלים	ערבי	פנים מסגרת
22.	התערבות מכילה	מדריכים ומטפלים	התערבות מכילה	מע"ש כ"פס	מרכז	כללי	פנים מסגרת
23.	התערבות מכילה	מדריכים ומטפלים	התערבות מכילה	מרכז יום בתים	מרכז	כללי	פנים מסגרת
24.	התערבות מכילה	מדריכים ומטפלים	התערבות מכילה	מע"ש אופקים	דרום	כללי	פנים מסגרת
25.	התערבות מכילה	מדריכים ומטפלים	התערבות מכילה	מרכז רב נכותי, דימונה	דרום	כללי	פנים מסגרת
26.	התערבות מכילה	מדריכים ומטפלים	התערבות מכילה	מע"ש כרמי גיל, כרמיאל	צפון	כללי	פנים מסגרת
27.	התערבות מכילה	מדריכים	התערבות מכילה	מע"ש באקה אל גרבייה	צפון	ערבי	פנים מסגרת
28.	התערבות מכילה	מדריכים ומטפלים	התערבות מכילה	יום שהות ארוך ניר, אשדוד	ירושלים	כללי	פנים מסגרת
29.	התערבות מכילה	מדריכים ומטפלים	התערבות מכילה	מרכז יחד בגליל, מחניים	צפון	כללי	פנים מסגרת
30.	מנהלי מע"ש- מפגשים מקצועיים	מנהלי מע"ש	מכון שיפור	מכללת ג'ון ברייס	צפון	כללי	ארצי
31.	מנהלי מע"ש- מפגשים מקצועיים	מנהלי מע"ש	מכון שיפור	מיד"א רמת גן	מרכז	כללי	ארצי
32.	רכזי תעסוקה נתמכת- מפגשים מקצועיים	רכזי תעסוקה נתמכת	מכון שיפור	בר אילן/ בית דורון	ארצי	כללי	ארצי
33.	פרקטיקום התערבות במשפחות לילד עם מוגבלות שכלית בגיל הרך	עו"ס, מחוז י-ם	בי"ס המרכזי	ירושלים	ירושלים	כללי	מחוזי

נספח 5: רשימת קורסי ההכשרה שקיימה קרן שלם בשנת תשע"ו אשר נכללו במיפוי

קורסי תשע"ו							
אופי הקורס	מגזר	מחוז	מקום	גורם מבצע	אוכלוסיית היעד	נושא הקורס	
מקומי	ערבי	דרום	קרייה החינוכית, תל שבע	אלקאסמי	מדריכות ואימהות	התפתחות מינית חברתית	1.
מחוזי	כללי	דרום	ב"ש	מגיד	מדריכים ומטפלים	מיומנויות הפעלה בתחומי העשרה ופנאי	2.
מחוזי	כללי	דרום	ב"ש	מגיד	מדריכים ומטפלים	הכרות עם עולם המש"ה	3.
מחוזי	כללי	צפון	מחוז צפון	מגיד	מדריכים ומטפלים	מיומנויות הפעלה בתחומי העשרה ופנאי	4.
מקומי	ערבי	דרום	קמפוס הר הצופים, י-ם	מגיד	מדריכים ומטפלים מ. ירושלים	תהליכי תקשורת ותת"ח	5.
מקומי	חרדי	ירושלים	מודיעין עלית	מגיד	מתנדבות	הכרות עם עולם המש"ה	6.
מקומי	דתי לאומי	ירושלים	מבשרת ציון	דוד ילין	מתנדבים	הכרות עם עולם המש"ה	7.
פנים מסגרת	כללי	מרכז	מסגרות יום שהות ארוך רמלה	ליז מאיר וייל	מדריכים ומטפלים	התערבות מכילה	8.
פנים מסגרת	כללי	מרכז	רב נכותי ראש העין	ליז מאיר וייל	מדריכים ומטפלים	התערבות מכילה	9.
פנים מסגרת	כללי	מרכז	מע"ש רחובות	רותי טרבס	מדריכים ומטפלים, חניכים ומשפחות	תראו אותי! סדנאות מודעות להופעה חיצונית	10.
פנים מסגרת	כללי	מרכז	מע"ש אור יהודה	רותי טרבס	מדריכים ומטפלים, חניכים ומשפחות	תראו אותי! סדנאות מודעות להופעה חיצונית	11.
פנים מסגרת	כללי	ירושלים	מע"ש אשדוד	רותי טרבס	מדריכים ומטפלים, חניכים ומשפחות	תראו אותי! סדנאות מודעות להופעה חיצונית	12.
ארצי	כללי	ארצי	מיד"א	מגיד	רכזים ומנהלים	מפגשים מקצועיים רכזי יום שהות ארוך	13.